

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 1 frt
Félévre ... 2 frt
Égész évre ... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Mégjelen havonkint
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:

VIII., József-utcza
78. sz. II. e. 10. a.

Kiadóhivatal:

József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunstmártoni Csón.-Korcs.-Egylet,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egylet,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyeci Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaihelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna-és vivó-egyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Játszuk-e az iskolában a rugdálót?

E lapok hasábjain felvetették e kérdést, melyhez legyen szabad nekem is pár megjegyzést fűzni. Ez angol labdajáték ellen nincsen semmi különös ellenszenvem csak azért, mert angol, de mindjárt azon aggályomat adom elé, hogy a hevesvérű tanulósg által játszva, nagyon sok balesetnek lesznek fiaink kitéve. E balesetek előfordulnak a gyakorlott felnőttek játékánál is, mennyivel inkább veszélyesek lesznek ezek a tanulóknál! De én nemcsak a játéknál előforduló balesetektől tartok, hanem a játéknál történő meghülésektől is félttem a magukra vigyázni nem tudó fiatalokat. A rugdálónak az évadja a késő őszi és kora tavasz, mikor is a felhevült fiúk halálosan meghüthetik magukat a hideg levegőn. Ugyanis a játék menete egyszer nagyon kifárasztja a játszót, máskor meg sokáig helyben állni kényszeríti. Hol van olyan tanuló, ki a játék hevében fél a hüléstől.

E bajokat sejtve félek a rugdálótól, de viszont nagyon óhajtánám, hogy tanulóink közt a játék kedv fellendüljön. Már pedig magam is azt tapasztaltam, hogy a fiúk élnek-halnak e tagadhatatlanul szép játékért.

Azt nem merem indítványozni, hogy általában tiltsuk be e játékot, sőt magam is azon kollégám véleményét vallom, hogy a tornatanár vezesse a rugdáló játékot, de azt óhajtánám, hogy némi korlátozó szabályozással csökkentsük a játék veszélyét. Nem szabad azonban magának a játéknak főszabályait megváltoztatni, mert ez szellemét érintené, hanem csak arra kellene törekedni, hogy a

veszedelmes csoportosulásoknak, az egymást rugdozásnak elejét vegyük. Ki lehetne talán mondani az iskolai rugdálónál, hogy kettőnél több nem küzdhet egyszerre a labdáért. A meghülést pedig a kellő ruházkodással kerülhetjük el. Vizsgálja meg a tornatanár a tanulók öltözetét, kívánja meg mindenkitől a flanel ing viselését. Hidegebb időben kettős inget vétsen fel a játszókkal.

E játéknak egyik nagy előnye a versenyzési szellem, de ez egyszersmind a veszélynek oka is; igyekezzék a tornatanár e versenyjátékot szenvedélyesebb kitérőseiben mérsékelni. Erre nézve a nagyobb csoportosulásnál fujja le a játékot a vezető.

Fájdalommal kell beismernünk, hogy ez idegen játéknak föelőnye épen versenyszerűségében rejlik, miben a mi játékaink épen gyengék. Gondolkozni kellene, a kótyából, kifutóból mint lehetne érdekesebb versenyszerű játékot csinálni, mert csak így vehetnék fel a versenyt a rugdálóval s a hajtólabdával.

A rugdálót én csak a középiskola két felső osztályában engedném játszani, mikor már kissé több vigyázattal tudnak a tanulók játszani.

A czimben feltett kérdésre én tehát így felelnék: a középiskola két felső osztályának növendékei tanári szigorú felügyelet mellett szigorított szabályokkal tanulják meg a rugdálót. De csak akkor forduljunk e játékhoz, ha a mi játékainkat nem játszanak elég kedvvel a tanulók, és ők maguk már úgy is játszik a rugdálót. Vigyázattal intézzük el e dolgot, mert az angol közvéleményben is sok hang szólalt már fel a rugdáló veszélyessége ellen.

Tornajátékok a népiskolákban.

Felolvastattam a „Szepesi Tanítóegyesület” 1899. évi július hó 18-án Szepes-Olasziban tartott közgyűlésén

Jelige: Szabadba jöjtek,
Ott vidul fel kebletek.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

A „Szepesi Tanítóegyesület” választmánya azon kitüntető megtisztelésben részesített, hogy csekélységemre bízta, az egyes tanítóköröknek a *Tornajátékok* című tétel tárgyalásából kifolyó határozatait, hogy ezekből a körök intenczióinak megfelelő és a mélyen tisztelt közgyűlésnek elfogadásra ajánlható határozati javaslatot szerkesszek; megbízottal egyúttal a tételnek e közgyűlésen való tárgyalásával.

A javaslat már kiosztatott s így az kedves hallgatóim kezében van. Tárgyalását az elnök úr előadásom végén lesz szíves kitűzni.

Örvendek, hogy egyesületünk 8 tanítói köre közül egyetlenegy sem volt, mely e tétellel nem foglalkozott volna. Ez világos jele annak, hogy a népiskolai tornajátékoknak s ezek tanítási módjának kérdése valóban fontos és időszerű.

Foglalkozott ugyanis

a) a bányavárosi körben Buchalla Károly tagtársunk, kinek 7 tétele közül a 3. és 4. benn van a mi határozati javaslatunkban is;

b) az *iglói* körben Simó Géza, kinek két első tétele van benn a határozati javaslatban;

c) a *késmárki* körben Topperczer Rezső, kinek 3. és 4. tétele, habár beismerem, hogy helyes, de egészen eltér az egyesület által kitűzött tétel tartalmától. Az értekezéséből folyó 1. és 2. tétele benn van a határozati javaslatban;

d) a *lőcsei* körben csekélységem tárgyalta e témát;

e) az *öt városi* körben Alexy János értekezett e tárgyról. Beszél általánosságban a játék hasznáról és minden beosztás nélkül megnevez néhány tornajátékot. Indítványokat, javaslatokat nem közöl;

f) a *szepesolaszi-váraljai* körben Kosáry Ede a népiskola 3 első évfolyamában a fiukat és leányokat együtt játszattá és csak a 4-ik évfolyamban kezdené a kor és nem szerint beosztani a játékokat. Napjainkban ennél már többet kell kívánnunk. 3-ik tétele benn van a mi határozati javaslatunkban is;

g) a *tátraaljai* körben Forberger Mihály és

h) a *tapporczi* körben Schneider János tárgyalták a tornajátékokat. Schneider nemcsak felsorol, de le is ír 14 ismertebb futó- és 4 labdajátékot. Első tétele benn van a határozati javaslatunkban is.

Ime, tisztelt közgyűlés, a körök csakugyan szép buzgalmat fejtettek ki e tétel megbeszélésében.

A tétel ugyanis így hangzik:

„A tornajátékok. Fontosak-e? Milyen helyet foglalnak el a testgyakorlatok közt? Miként kell azokat vezetnünk? A tanító résztvegyen-e azokban? Az alkalmas tornajátékok felsorolása, leírása, s a gyermekek neme és kora szerint való beosztása.”

Tény, hogy e tétel sokat kíván, azonban a tárgy iránti lelkesedésem nem engedi, hogy bele ne bocsátkozzam a tétel oly nagykörű és oly érdemleges tárgyalásába, mint a hogy azt a mi igen tisztelt elnökünk kitűzni jónak találta; mert meg vagyok győződve, hogy nem mulhat el a XIX. század a nélkül, hogy az emberiség testi megújodása rá ne terelődne a helyes útra, s ebben a megújulásban az angol rendszer, a nemzeti játék követel mind több-több tért. Igyekezem tehát szerény tehetségem, elveim s a most fellépett Tissie szerint a kérdést egész terjedelmében megfejteni, s azért kérem b. figyelmüket.

Abból indulok ki, kedves hallgatóim, hogy mi sohasem ismerhetjük el a valódi gyermeknevelés ideális céljaul a tisztán szellemi nevelődést és egyoldalú tudományhalmozódást, ha még annyira is felhalmozódnának az emberi tudomány kincsei, épen ezért *meg kell látnunk a heti órászámában azon kiálló végtelen aránytalanságot*, mely a tanulóknak a testi jólét becsé iránt lenézést kelt, s így őt mintegy készletti testének elhanyagolására. Nevezetes, hogy míg a gyári munkásokat megóvják a túlterheléstől, addig a köznevelés őrei ez iránt semmitsem tesznek; meghallgatják ugyan az idevágó panaszokat, de tenni, nem tesznek semmit, legfőlegbb kutatják, hogy némileg idetaláló előbbi rendeletek végre vannak-e hajtvá? De hogy valami új kellene ez irányban, arra nem is gondol sem a magas kormány, sem valamely község vagy hatóság. Pedig járt uton haladhatnánk, mert ott van a kis *Elszász-Lotharingia*, melynek közoktatásügyi hatósága már ezelőtt 16 évvel sutba vetve a különböző nevelési ideálokat, ezen kérdést veté fel: Minő napi szellemi munka átalányt kívánhatunk a különböző koru embe- rektől? A szakértő orvosok meg is tartották ez ügyben a nagy kongresszust, melynek határozata az, hogy a szellemi munka apadjon s a testgyakorlásra jóval több idő fordíttassék és itt első legyen aztán a játék, „mert a mi a virágnak a harmat és a napsugár, az a gyermeknek a játék; a harmat és a napsugár életre kelti, virágzásra indítja a virágot, illatárt kölcsönöz neki, élteti és fejleszti: így van a gyermek is a játékkal, ez az ő ártatlan lelkének éltető eleme.”

A gyermek valódi, leplezetlen természete a játékban nyilvánul; azért, midőn azt kérdezzük, hogy fontosak-e ezek a tornajátékok, mintha bizony azt kérdeznők, hogy fontos-e, szükséges-e a táplálék az embernek, a víz a hálnak, a lég a madárnak? Ha azok egyaránt nem szükségesek az embernek és állatnak, úgy a tornajátékok sem szükségesek sem a fiúnak, sem a leánynak. Már pedig a gyermekek vérében fekvő játékszerű működési kedv oly hatalmas rugó az egészséges mozgásokra, a szabadban való futkározásra, ugrándozásra, hogy az feleslegessé tesz e korban sok mindenféle elvhez és mód-szerhez kötött tornát, szóval az ifjuság testi és szellemi nevelése egyformán igénylik, hogy minél nagyobb szerepet adjunk az iskolai életben a játékoknak; mert azt a hátramaradást, melyet a tanuló értelmi fejlesztésében szenved, még ki lehet néha a felnőtt korban is pótolni, de a testi nevelés hiányát vagy uferdeségét életünk rövidségével kell megfizetnünk. Azt is tudjuk, hogy a sikeres testi neveléssel fokozzuk a szellemi működést is, mert a gyermek és ifju kedélye és lelkülete azok által felfrissülve fogékonyabbá válik a különben unott tárgyak iránt is.

Örvendünk, hogy már nálunk is belátják átültetett testi nevelésünk hiányait, pedig a ki csak egy futó pillantást is vetett a többi európai állam testi nevelésére, az kénytelen volt azonnal belátni, hogy a nálunk min-tául emlegetett német testi nevelést, melyet mi tökéletesnek hittünk, épen maguk a németek igen gyarlónak tekintették. *El kell ismernünk, hogy különösen a 6—12 éves gyermekeknel a testi nevelés súlypontja a játékokban van;* az ezek nélkül alkalmazott szigoru iskolai tornázás elkedvetlenit, lenyűgözi a gyermeki kedélyt. A játékok inkább megfelelnek a magyar ifju természetnek, mint a rend- és szabadgyakorlatok, melyek mindjárt unalmassá teszik az egész tornát.

Mire valók is volnának a vidámitó, testedző társasjátékok, mikor oly sok és oly nagy, komoly munka vár az ifju nemzedékre! A leány például, kitől a jövő nemzedék egészsége, s egyszersmind az állam jövője függ,

már 3 éves korában az óvó, 6—10 éves korában az elemi, 10—16 éves korában a felső iskolákban, romlott levegőben, az iskola padjaiban görnyed, azután pedig 4—7 éven át tanul kenyérszerző ismeretágakat; tehát egyszerűen számítva, mivel a lányok mind szorgalmas, jó tanulók és így nem ismételnék, 20 éven át, a fiuk pedig, ha szintén nem ismételnék, s ha nem is teljesítik azt a nem nagyon kényelmes és kellemes egyévi önkéntesi szolgálatot, 23—24 éven át zárt helyiségben napról-napra fogyasztják fejlődőféltben levő gyöngéd testöket. És most azt merjük kérdezni, hogy kell-e ezen testnek táplálék is, nem elegendő-e, ha ételben és italban megadjuk neki az izomfejlesztő, s a lélekzést elősegítő mindennapi táplálékot, talán még mozgásra, levegőre, napfényre is van szüksége? Azaz nem elegendő-e, ha a növényt a talajba állítjuk, talán még világosságra, öntözésre, levegőre, ápolásra is van szüksége? És ha van szüksége, akkor csakúgyan fontos-e mindezen gondoskodás, mindezen ápolás? Mintha bizony nem is tudnánk gondolkozni, hanem azt kérdeznők, hogy vajjon szükséges-e neked élni, te küzdő, nagy jövőre teremtett ember-csemete?

Hogy a kisebb gyermeknél, a fiuknál és leányoknál egyaránt, mily mértékben szükséges a szabadban való tartózkodás, élénk mozgás, üditő játék: az függ az iskolabajárástól is, mert vannak helyek, főleg falun, hol csak 8—9 hónapig járnak iskolába és már kora tavasszal a szabadban, a szülők szolgálatában állva sem zenét, sem nyelvet nem tanulnak; de meg van mindezeknek ellentéte is a városi gyermeknél, azért ha a játékok amott a testi ügyesség fejlesztésére hasznosak, emitt egyenesen szükségesekek.

Hisz' a gyermekek eleget mozognak, iskolába járnak naponta kétszer is, sőt sétálnak is, már t. i. azok, kiknek lehet kísérelőjük, mondhatnák kedves hallgatóim. A sétálás nagyon egészséges, de a test fejlesztésére nem elegendő mozgás. Már ennél csak többet érnek a szabadban való játékok, labdázások, melyekbe a gyermekek belemelegednek, nekitüzesednek, a melyekben megmozdul minden izmuk és ha belefáradnak, úgy csókolni való pirosposzsgás arcczal, mint a fejlődő rózsabimbó, ruganyos izmokkal; az édes mama mellé simulnak és megsugják, hogy „megéheztem.“ Meg is kapja a jó gyermek a csókot, meg a darab kenyeret és fut megint a játszótérre, a fürdőhelyre, vagy a korcsolyapályára — ha vannak ilyenek. Fusson is minél gyakrabban, mert nem lehet már most szellemóriás, vagy született gavallér, másként divatbáb. Épen ez a futkározás mutatja meg, hogy mi való az ő természetének; mi más mint játék és újból játék. (Folyt. köv.)

A pozsonyi állami felsőbb leányiskola tavaszi kirándulásai.*

Ezidén is elhatározta kedves igazgatónk, hogy a szokásos tavaszi kirándulásainkat megtartjuk. Igazgatónk elvét: „a míg a közelben lévő alaposan nem ismered, addig a távolesőt ne keresd“, a kirándulások rendezésénél is érvényesíti. Különben is Pozsony városa és a körülötte elterülő vidék oly sok nevezetességet tár a szemlélő elé, hogy a hazai történelem legfontosabb eseményeinek emlékeztetőit úton-útfélen megtalálhatjuk a némaságukban is ékesen beszélő romokban és számos épiségben fennmaradt műemléken.

Alig kezdett tehát tavaszodni, növendékeink már nagy kíváncsian várták, hogy mikor, merre és hová is fogunk kirándulni? A kedvezőtlen időjárás miatt azon-

* A »N. Nőnevelés«-ből közöljük e cikket, remélvén, hogy a fiú iskoláink kirándulásairól többször adhatunk számot. Szerk.

ban egész május végéig kellett várakozniok. Végre egy szombat délelőttjén kijelentette az igazgató az I-ső és II-ik osztály növendékeinek: „Délután megyünk a Csallóközbe és megszemléljük a Duna kettészakadását és a kis Duna ágát!“ Volt bámulás, hogy egy délután elég-séges idő a Csallóközbe való eljutáshoz! Még magunk is gondolkoztunk, mert a Dunának Pozsony alatti kettévállását messzebbre esőnek képzeltük.

Kis növendékeink jó uzsonnával ellátva, pontban 3 órakor együtt voltak és megindult a menet az igazgató és az osztályfőök vezetése alatt. Szép, árnyékos úton haladtunk a malomligeten át czélunk felé. Már menetközben sokat tanultak leánykaink. A sokféle gyár, az út mentén elterülő kertésztelepek, a szántóföldek terményei mindmegannyi magyarázni valót nyújtottak. Egy csörke-dező pataknak kőrákából készített hidján átkelve, Pálffy herczeg gyönyörű erdejébe jutottunk. Nefelejessel szegélyezett ösvény vezetett le egészen a Dunáig. Jó két órai gyaloglás után egy szép tisztásra értünk, melyen a révész házikója állott. Előttünk folyt a Duna, szemben terült el a Csallóköz szigete. A meglepetés általános volt, hogy ily közel kaptuk a hajdani, „Arany kertet“. A révész azután az egész társaságot átszállította, még pedig a kompon, a mi szintén újdonságyszámba ment a legtöbbje előtt. Százados tölgyek alatt, épen a Duna kettős ágával szemben emelkedő dombon leheveredve, fogyasztottuk el az uzsonnákat. Egy órai pihenés után visszafelé vettük utunkat. Most az országúton haladtunk a város felé, s itt, az épen épülő, igazán nagyszabású téli kikötőt szemlélte meg igazgatónk a növendékekkel.

Dalolva, jókedvűen érkeztek haza esti 9 órakor növendékeink.

A második kirándulást június hó 8-ikán tettük meg. Ez már egész napi kirándulás volt és czélul az osztrák határon fekvő Hainburg városkának és Deutsch-Altenburg fürdőhelynek fölkeresését tűztük ki.

Gyönyörű tavaszi idő kedvezett vállalkozásunknak. Pontban 9 órakor délelőtt indult a hajó Hainburg felé. Már maga a kikötő is mozgalmasságot nyújtott. Fiatal leánykák, a kísérelő szülők, testvérek, az egész tanári-testület és számos érdeklődő nyüzsgött-mozgott a kikötőben, várva a hajó érkezését. Elindulásunkkor kendőlobogtatással és éljen kiáltásokkal bucsuztunk el a parton maradottaktól. Bozó Aladár révkapitány ur szivességből csapatonként megszemlélhették növendékeink a hajó berendezését, a mi nagyon tetszett nekik. Pozsony után az első állomás Dévény. Itt voltunk tavaly. Igen szép látvány tárul itt az utas elé. A Dunába ömlő Morva egy kis földnyelvet ölel körül, melyen hatalmas szikla emelkedik az ég felé, tetejében a dévényi rom és rajta a millenniumi Árpád-émlék. A parton sok kíváncsi várta a hajót. A kendőlobogtatás és az éljenzés ismétlődött. A Hymnus és a Szózat eléneklésével bucsuztunk el édes hazánktól, mert Dévény után már osztrák föld szegélyezi a Dunát. Alig félóraig tartó hajózás után Hainburg városkához értünk.

Ezen ezer éve fönnálló városka, a fölötté főségesen emelkedő váromladékával barátságosan látszott köszönteni az érkezőket. A nap, mely az egymásra tornyosuló fellegek mögé rejtőzött, teljes pompájában ragyogva tört elő és meleg fényvel árasztotta el a dél felé lapálylós alakult dombvidéket. A parton Hainburg lakói, élükön Braunich főtanítóval (Oberlehrer) vártak a kiszállókra. A főtanító kis leánya fehér ruhában, kezében rózsacsokorral, üdvözölte a vendégeket és a bokrétát át is adta Rauschmann Czeccilia internátusi igazgatónőnek. Ugyan-

csak Braunich főtanító vezetése mellett néztük meg e régi városka nevezetességét.

A város nyugoti oldalán lévő bécsi kapun át vonultunk be a városba megszemlélendő, a római időkbeli, (Hainburg—Deutsch-Altenburg és Petronell képeztek a római Carnuntum-t) a hunnok és ősmagyarok korából és a 16-ik és 17-ik századbéli török inváziók korából fölmaradt emlékeket. A városházában láttunk egy római oltárt s ugyanazon teremben a kereszténység eseményeit ábrázoló falfestményeket. Innen a hainburgi népiskolához mentünk, melynek udvarán a rómaiak temetőin használatban volt ugynevezett csont-, avagy hullaházát és a temető régi kerítését néztük meg. Ezen épület régebben tűgyár is volt s csak egy-két évtized óta szentelték fel a kultúra otthonául. Kiváltképpen dús és czélszerű föl-szereléssel ellátott, tágas tornaterme tetszett meg nekünk, bár a rend és a tisztaság nem volt példás benne. Megható volt egy kis epizód, mely az iskolából kijövet játszódtott le. Hainburgban van ugyanis Ausztria legnagyobb dohánygyára. A munkások éppen déli pihenőjüket tartották, mikor mellettük elmentünk. A magyar szó hallatára néhányan nagy örömmel fordultak növendékeinkhez és könyezve, büszkén mondogatták, hogy ők is magyarok.

Minthogy éppen dél volt, az egész csapat a „Goldenes Lamm” című vendéglőbe vonult. A tágas és fás udvaron terített asztalok várták az éhezőket. Patrialkálisan, fesztelenül és jó kedvvel költöttük el a jól készített ebédet. Ebéd után a társaság egy része, t. i. a velünk jött szülők még Hainburgban maradtak és az országuton mentek aztán Deutsch-Altenburgba. A tanári testület a növendékekkel együtt a váromladék megtekintését határozta el. Most a magyar kapun haladtunk a várhegy felé. Ez egy eléggé magas, lombos erdővel borított hegy; lábánál az utász kadet-iskola hatalmas épületét találtuk s ennek remek parkján át vezet egy jó karban tartott szerpentin-ut a hegytetőre. A rom egy hajdanában erős és nagy várnak omladéka. A magas várfalak, a bástyái még most is daczolnak a pusztulással. Bámulatosan épek a boltozatok. A kilátás is remek szép. Balra Ausztria terül el és majdnem Bécsig ellátni, jobbra pedig hazánk földje mosolyog felénk. A hegyről hűvös és kedves, habár hepe-hupás erdei ösvény vezet lefelé Deutsch-Altenburg fürdőig. Növendékeink minden fáradság nélkül, dalolva, virágokat szedve tették meg a majdnem két órai sétát. Legelőször is a régi és restaurálása után majdnem ujnak látszó templomnál állapodtunk meg. E templom történetét, mert még Szent István királyunk építtette s a két különböző góth izlést, oltárait stb. Szántó tanár magyarázta meg a leánykáknak. Nemkülönbben a templom tőszomszédságában lévő temető kápolnájának érdekes román építés-módját és az első két oszlopon látható kőkoronák jelentését. A koronák egyike állítólag Szt. István koronáját ábrázolja. Most még tíz perczig tartó gyaloglás után végre a fürdőbe értünk. Deutsch-Altenburg igen csinos fekvésű; vize ként tartalmaz, hőfoka valamivel kisebb, mint Baden fürdő kénforrásainak, de azért eléggé hatásos. Van egy érdekes muzeuma, melyben a közeli Carnuntumban eszközölt ásatásoknak felszínre hozott ereklyéit őrzik.

Itt meguzsonnáltunk s leánykáink sétálva és szép magyar nótákat dalolva töltötték el a visszatérésig való időt. Braunich főtanító családjával idáig is elkísért és velünk tért vissza a 8 órai hajóval. Hainburgban hálás köszönettel váltunk el a szíves osztrák kartárostól. Dévénynél a Szózat elénekülésével köszöntöttük hazánkat. Kilencz óraker pedig itthon voltunk. Nagy közönség várta a hajót és hatalmas éljennel fogadtak.

Leánykáink sok szépet láttak és tanultak e rövid

idő alatt is és boldogak voltak, hogy osztrák földön magyar emlékeket találhattak.

Pozsony.

Schwarz Gabriella.

A temesvári kerékpár versenyek.

Temesvár, szept. 24-én.

A temesvári szövetségi bajnokságok mult vasárnap kerültek döntésre egyéb versenyek keretében, melyeket a Velocitas K. E. rendezett saját pályáján.

A versenyeket megelőzőleg több órán át esett az eső és csak a versenyek kezdetekor állott el. Daczára a kedvezőtlen időjárásnak, szépszámú közönség gyűlt össze a pályán, hogy tanuja legyen az érdekes versenyeknek. A versenyek érdekességét nagyban emelte, hogy legjobb amateur- és professzionista-versenyzőink megjelentek a fővárosból.

Az érdeklődés természetesen a két bajnokság felé koncentrálódtott és az eredmény érdekessége kielégítette a nézőket, különösen a 10 km.-es bajnokságé, melynek szép végküzdelme nem mindennapi képet nyújtott.

A részletes eredményt alábbiakban közöljük:

Ünnepi megnyitó-verseny. 2000 m. Temesvár szab. kir. város díja.

Első előfutám 1000 m.:

Prenner Károly (Föv. K. E.)	1' 59"	1
Till Viktor (Szeged)	2' 2 ¹ / ₅ "	2
Füstös Lajos (Kőbányai K. E.)		3

Második előfutám 1000 m.

Katzer Ödön (Condor K. E.)	1' 42"	1
Posszert János (A.-Buttyin)	1' 43"	2

Greiner Frigyes az utolsó fordulóban a nedves talajon megcsuszott és elbukott, de semmi baja sem történt.

Döntő futam:

Prenner Károly (Föv. K. E.)	5' 26 ² / ₅ "	1
Katzer Ödön (Condor K. E.)		2
Posszert János (A.-Buttyin)		3

Lassu bumlitempó, mely csak az utolsó körben szünik meg, a hol Katzer erősen vezet. Prenner a cél-egyenesben felnyomul melléje, az utolsó métereken azonban gépe megcsuszik, pedálját elveszíti és ráesik a korlátra. A bukás közvetlen a cél előtt történvén, a lendület következtében túlesik gépével együtt a célon és valamivel előbbre lévén Katzernél, a célbíró őt jelenti ki elsőnek. Prenner elájult, többben felemelve viszik az öltözőbe, a hol csakhamar magához tér és megvizsgáltatván, kitűnik, hogy semmi komolyabb baja nem történt.

A M. K. Sz. bajnoksága. 1000. m.

Bäumler Ede (Condor K. E.)	1' 18"	1
Bihary József (M. Úszó E.)		2
Pitroff Lipót (Velocitas K. E.)		3

Bodajki Ernő (Condor), Mannó Miltiades (B. T. C.). Mannó erős tempóban vezet, Bäumler és Bihary nyomában, míg a többiek maradoznak. Mannó 1¹/₂ kör után kiáll. Az utolsó körben Bihary áll az élre, de az utolsó fordulóban Bäumler eléje kerül és játszva nyer 2¹/₂ géphosszszal.

Hölgyek versenye. 1000 m.

Szentistványi Edéné (Condor K. E.)	2' 10 ² / ₅ "	1
Incze Sárika (Oravicza)		2

Nagy tételönnyel nyerve.

Szövetségi vendégek versenye. 2000 m. Nikolics Feodor br. tiszteletdíja.

Bäumler Ede (Condor K. E.)	4' 58 ⁴ / ₅ "	1
Posszert János (A.-Buttyin)	4' 59 ² / ₅ "	2
Katzer Ödön (Condor K. E.)		3

Till Viktor (Szeged), Bodajky Ernő (Condor K. E.) Fölénnyel nyerve.

Mótoros háromkerekek versenye. 3000 m. Leyritz Árpád ur tiszteletdíja.

Gy. Farkass Lajos (Magy. Aut.-Club) 5' 25" 1
Weisz Ede (Pozsony) 2

Mintegy 300 méterrel nyerve. Farkass Peugeot-gépet használt, Weisz pedig Kudel-féle gyártmányt.

A M. K. Sz. bajnoksága. 10,000 m.
Mannó Miltiades (B. T. C.) 18' 8" 1
Bäumler Ede (Condor K. E.) 18' 8¹/₅" 2
Pitroff Lipót (Velocitas K. E.) 18' 8¹/₅" 3
Bihary József (M. U. E.), Till Viktor (Szeged), Bodajki Ernő (Condor K. E.) és Koch Manó (Arad).

Eleinte bumlizva haladnak, majd helyenként gyorsul a tempó, végre a 27-ik kör elején Bäumler az élre tör és erős tempót diktál. Mannó, Pitroff és Bihary bírják a gyorsított tempót és a 29-ik kör végén Pitroff hirtelen az élre tör és két géphoszzsal erős tempóban vezet, az utolsó forduló előtt Bäumler, követve Mannótól, utoléri őt és a verseny kettőjük közt látszik eldőlni, midőn az egyenesben a kettőjük közt levő résen Mannó kibújik és 1¹/₂ géphoszzsal nyer. Félkerékkel hátrább a harmadik.

Többüléses gépek versenye. 5000 m. A Velocitas K. E. tiszteletdíjai.

Keszler—Bäumler—Mannó 8' 10" 1
Kätzer—Bodajki 8' 11" 2
Bihary—Posszert 3

Lassú tempó, két körrel a czél előtt a triplete az élre megy és mintegy 15 méterrel nyer. A triplete az utolsó kört (333¹/₃ m.) 21⁴/₅" alatt tette meg.

Szövetségi emlékversenye. 1000 m.
Pitroff Lipót (Velocitas K. E.) 1
Posszert János (A.-Buttyin) 2
Bodajki Ernő (Condor K. E.) 3

Till Viktor (Szeged), Baumgartner A. (Arad). Pitroff géphoszzsal könnyen nyer, ugyanannyival hátrább a harmadik.

„S. V.“

A „Wiener Athletiksport-Club“ nemzetközi atletikai viadala.

Bécs, október 1-én.

A W. A. C. mult vasárnap tartott nemzetközi versenyén, daczára az ugyanaznap Budapesten lefolyó atletikai versenyeknek, többen vettek Budapestről részt és pedig Malcsiner Gyula az 1 ang. mfd.-es bajnokságban, továbbá Fekete és Dános, a III. ker. T. és V. E. tagjai. Malcsiner várakozás ellenére nagyon rosszul futott, úgy látszik teljesen elvesztette régi jó formáját és minden futása alkalmával rosszabb formát mutat. Annál nagyobb meglepetést keltett, úgy Bécsben mint itthon is, a két III. kerületi athleta kiváló szereplése. Különösen meglepő volt Fekete fölényes győzelme a diszkoszdobás bajnokságában, mert ő eddig nálunk semmi szerepet nem játszott és két hét előtt Magyarország diszkoszdobás bajnokságában a hatodik helyen végzett. A nagy meglepetés leginkább a bécsi sajtóban nyilatkozik meg, mely hetek óta kürtölte világgá a bécsi Lubowiecky győzelmét a legerősebb nemzetközi konkurrenzia esetén is és ime egy nyilvános versenyen nyeretlen magyar diszkoszdobó játszva veri őt le.

Ezenkívül Fekete megnyerte a rudugrást. Dános a magas- és hármasugrást, pedig nálunk ezen versenyekben is sok jobb erő van.

Ismertük a magyar atleták fölényét a bécsiek fe-

lett, de nem hittük, hogy a második klasszisba tartozók is jobbakk legyenek, mint az ő elsők.

Két hét előtt Takács, Koppán és Purc, a kik nálunk egész éven át versenyt nyerni alig tudtak, sőt helyezve is ritkán voltak, most Fekete és Dános verték le a bécsiek legjobbjait, igazán meglehetünk elégedve a magyar atletikának ily fokra való fejlődésével.

A versenyek részletes eredménye:

100 yardos síkfutás (handicap).
Deutsch Róbert (W. A. C.) 10²/₅" 1
Siola (Weinhappel) (W. A. C.) 10³/₅" 2
Lewin (Victoria) 3

Ködobás, 17 kg.
Tomacsevics (Hercules) 701 cm. 1
Binder (W. A. C.) 700 cm. 2

Kalapácsdobás.
Binder (W. A. C.) 3235 cm. 1
Bauer (W. A. C.) 2640 cm. 2
Lubowiecky (W. A. C.) 2125 cm. 3

Bécs bajnoksága, 1 ang. mfd.
Hermann (Wrastil) (W. A. C.) 5' 5⁴/₅" 1
Sax (Union) 2
Malcsiner Gyula (M. T. K.) 3
Wrastil mintegy 20 méterrel nyer, jó harmadik.

Magasugrás.
Dános (III. ker. T. és V. E.) 165 cm. 1
Siola (Weinhappel) 160 cm. 2

1/4 angol mértföldes síkfutás.
Nedved (Sparta, Prága) 55¹/₅" 1
Pichler (Schneerose) 2

Távolugrás.
Siola (Weinhappel) (W. A. C.) 611 cm. 1
Winter (W. A. C.) 575 cm. 2
Dános (III. ker. T. és V. E.) 555 cm. 3

Ausztria diszkoszdobás bajnoksága.
Fekete (III. ker. T. és V. E.) 3430 cm. 1
Lubowiecky (W. A. C.) 3297 cm. 2
Tomacsevics (Hercules) 3250 cm. 3
Győztes 10 centiméterrel maradt a kontinentális record mögött.

Gátfutás, 120 yards.
Nedwed (Sparta, Prága) 19¹/₅" 1
Gramlick (W. A. C.) 19²/₅" 2
Siola (W. A. C.) 3

Hármasugrás.
Dános (III. ker. T. és V. E.) 1286 cm. 1
Siola (W. A. C.) 1170 cm. 2
Fekete (III. ker. T. és V. E.) 1165 cm. 3

Rúdmasugrás.
Fekete (III. ker. T. és V. E.) 270 cm. 1
Herschmann (W. A. C.) 265 cm. 2

1000 m.-es handicap síkfutás.
Lubowiecky (W. A. C.) 2' 55¹/₅" 1
Albala (Victoria) 2
Fried (Victoria) 3

10 kl.-es síkfutás.
Netreffa (W. A. C.) 41' 25" 1
Albala (Victoria) 2

Stafétafutás 800 m.
Győztes a W. A. C. első csapata (Lubowiecky Krisch, Netreffa, Wrastil).

Kötélhuzás.
Győztes a W. A. C. csapata a Währinger B. C. csapata ellen.

Sport-Világ.

A kerékpárszövetség új elnöksége:

Elnök: gr. bethleni Bethlen István (25 szav.)

Alelnökök: Dr. Kelényi Imre (31 szav.)

Jász Károly (23 szav.)

Elnökségi tagok (Budapest):

Dósa Ferencz 42, Orbán Pál 41, dr. Minich Jenő 40, Strasser Ulrik 39, dr. Balázs Adolf 38, Boross Jenő 37, Gillemot Ferencz 37, Balogh Hugó 28, dr. Ary Pál 27, Dörfler Géza 25, dr. Korchmáros Kálmán 25, dr. Marton Ödön 25, Mikolík Gyula 25, Otte Ferencz 25, Beinstingl Ede 24, Steiner Hugó 22 szavazattal.

Joó Béla (Arad) 42, Lehner Jakab (Moson-Halászi) 42, Leyritz Árpád (Temesvár) 42, dr. Thury Sándor (Győr) 41, Keresztes Aladár (Nagy-Becskerek) 41, barátossai Balogh Benedek (Pilis) 40, Dresdner Ármin (Eperjes) 39, dr. Káldy Imre (Szombathely) 36 szavazattal.

Különfélék.

A szerkesztőség helyisége: VIII., József-utca 78. sz. II. e. 10. ajtó.

A papnövendékek tornázása. A budapesti református papnevelő akadémián az összes tanulókra nézve kötelezővé vált ez év elején a tornázás heti két órában. A papnövendékek már szeptember óta jó kedvvel tornáznak a református főgymnasium tornatermében egyik képesített tornatanár társuk vezetése alatt. A legnagyobb örömmel adjuk e hirt, mert régen hangoztatott eszménk részbeni megvalósulását látjuk e szép kezdetben. Kezdetnek mondjuk, mert ki tudja, mikor követi ezt a más papnövendékek és az egyetemi polgárok rendes testgyakorlata. Mindezeknél sürgősebb volna a katolikus papnövendékek tornaoktatásáról gondoskodni, mert tudjuk, hogy ezeknek nagy része a hetedik-nyolcadik gymnasiumi tanulókkal egykorú és éppen abban a korban van, mikor a legjobban van a testnek erőteljes mozgásra szüksége. A kezdet meg van törve, hiszszük, hogy a jó ügynek folytatása lesz. — Meg kell említenünk, hogy a legtöbb érdeme van ez ügyben az akadémia igazgatójának, Szöcs Farkasnak.

A jövő évi olympiai játékokra nézve már megindult a mozgalom az illetékes körökben. Hétfőn dr. Berzeviczy Albert v. b. t. t. elnöklete alatt értekezlet volt, mely elhatározta, hogy előkészítő bizottságot alakít, melybe meghívja a fővárosi és vidéki egyletek képviselőit a M. A. Sz. és a Torna-E. Orsz. Sz. útján. Az előkészítő bizottság feladata lesz a részletek megbeszélése és a kiküldendő versenyzők részére anyagi és erkölcsi támogatás kieszközlése a kormány részéről.

Sportegylet pártolása. Kecskemét városa igen bölcsen járt el, midőn az ujonnan alakult vívó- és tornaegyletnek 50 forint évi segélyt és ingyen helyiséget adott, ezzel bizonyította, hogy erre igen nagy szükségünk van. Az egylet helyisége a régi polgári leányiskola tornaterme lesz és már október 1-én megkezdte működését. Sok sikert kívánunk!

K.—i. N.—o.

Katonatüzoltók. Sok elmélkedés esett már arról, hogy lehetne a katonaságot béke idején a társadalom és a gazdasági élet hasznára foglalkoztatni. Mint Miskolczi írják nekünk, Bittner Vilmos altábornagy, miskolczi hadosztályparancsnok, elmélkedés helyett rátért a kérdés gyakorlati megoldására s Miskolczon katonatüzoltóságot létesített. Szombathy Sándor, az odavaló önkéntes tüzoltó-

ság főparancsnoka, nyolczvan katonát tanított be a szakszerű tüzoltásra. A csapat a minap diszgyakorlatot tartott, melyen jelen volt Bittner altábornagy, Englisch-Popparich Alfréd tábornok, számos más tiszt és a városi előkelőség. A sikerült diszgyakorlaton a jelenvolt közönség lelkes ovációkban részesítette a buzgó főparancsnokot és a város ügyes katonatüzoltóit. *Tüzt. Lapok.*

A tornatanítási utasítások kidolgozásával az orsz. közoktatási tanács dr. Kemény Ferenczet, dr. Ottó Józsefet és Porzolt Jenőt bízta meg. Az utasítások december 1-én kerülnek a tanács döntése elé.

A Magyar Athletikai Club 1899. őszi viadalának eredményei. Október 1-én, délután 2¹/₂ óra. Orczy-kerti versenypálya.

I. 100 yardos síkfutás Magyarország bajnokságáért. 1. Schuberth Ernő (M. U. E.) 11 mp. 2. Koppán Pál (M. A. C.) 3. Zimburg Ervin (M. A. C.) Erős küzdelem mindhárom helyezzet között.

II. Diszkoszvetés. 1. Crettier Rezső (M. U. E.) 31 m. 71 cm. 2. Lenz Rezső (O. T. E.) 30 m. 61 cm. 3. Ruda Győző (III. K. T. V. E.) 28 m. 50 cm.

III. 300 yardos juniorsíkfutás (zárt). 1. Kauser F. Jakab (M. A. C.) 39 mp. 2. Uhlyárik Béla (M. A. C.) 3. Bredl Pál (M. A. C.)

IV. Andrassy-vándordíj. 1/4 angol mfd. 1. Wagner Zoltán (M. A. C.) 57 mp. 2. Purk Béla (M. A. C.) Ujabb kiírás.

V. Rudugrás. 1. Ifj. Sasse Károly (M. A. C.) 3 m. 03 cm. 2. Kauser F. Jakab (M. A. C.) 2 m. 91 cm. 3. Vargha Pál (B. E. A. C.) 2 m. 59 cm.

VI. 1000 m. Kerékpárosverseny. (Handicap.) Handicaper: Krepelka Béla. 1. Bihary József (M. U. E.) 40 m. előny, 1 p. 20³/₅ mp. 2. Krempels József (M. A. C.) 30 m. előny. 3. Róth Sándor (M. A. C.) 80 m. előny.

VII. 120 yardos gátverseny. Két előfutam. Döntőben: 1. Barlay Oszkár (O. F. E.) 18²/₅ mp. 2. Kornay Árpád (O. F. E.)

VIII. Sulydobás Magyarország bajnokságáért. 1. Crettier Rezső (M. U. E.) 11 m. 63 cm. 2. Főthly Nándor (N. T. E.) 10 m. 95 cm. 3. Strauss Gyula (B. E. A. C.) 10 m. 91 cm.

IX. Hármassugrás. 1. Koppán Pál (M. A. C.) 12 m. 86 cm. 2. Ifj. Sasse Károly (M. A. C.) 12 m. 68 cm. 3. Tankó Pál (Lud. Ak.) 12 m. 31 cm. 4. Demkó Kálmán (M. A. C.) 12 m. 02 cm.

X. 1000 m. lizsi kerékpáros-verseny. (Handicap.) Handicaper: Dr. Minich Jenő. 1. Wyda János százados 130 m. előny 1 p. 25 mp. 2. Orbán Pál főhadnagy seratsch. 3. Szervánszky Jenő tiszthelyettes (100 m.).

XI. 2 angol mfd. gyaloglás. 1. Stantits György (Sz. S. E.) 16 p. 28³/₅ mp. 2. Sorgó Miklós (M. U. E.). Stantits 1 angol mfdet 7 p. 50³/₅ mp. alatt teszi meg.

XII. 5000 m. Kerékpárosverseny. 1. Bihary József (M. U. E.) 8 p. 40¹/₅ mp. 2. Krempels József (M. A. C.) 3. Róth Sándor (M. A. C.)

XIII. 220 yardos síkfutás. (Handicap.) Handicaper: Szokoly Alajos. Két előfutam. Döntőben: 1. Pick Mór (T. K.) 10 yard előny, 24⁴/₅ mp. 2. Pick Géza (T. K.) 15 yard előny. 3. Bredl Pál (M. A. C.) 18 yard. 4. Heeger János (M. F. C.) 20 yard.

XIV. 2 angol mfd. síkfutás. 1. Gallotsik Sándor (M. T. K.) 10 p. 44³/₅ mp. 2. Purk Béla (M. A. C.) 3. Schick Jakab (M. U. E.) Gallotsik igen szép stílusban fut.

A »Budapesti Torna Club« kerékpár- és atletikai versenyei. Budapest, szept. 17. Franyó Gyula megyeri 1 m. 72 cm.-rel Magyarország magasugrás-bajnokságát. — Speidl Zoltán megyeri harmadszor Magyarország bajnokságát 200 méteres síkfutásra 22³/₅ mp. alatt. (Kontinen-

tális rekord!) — *Crettier Rezső* megnyeri 31 m. 32 cm.-es dobással Magyarország bajnokságát diszkoszvetésre.

I. *Síkfutás, 100 yard. 1. előfutam:* 1. Ramaszéder István 11 mp., 2. Stein Ferencz, 3. Herczog Ede. 2. *előfutam:* 1. Schubert Ernő 11¹/₅ mp., 2. Gruber Gyula, 3. Malcsiner Gyula.

IV. *Magyarország bajnoksága 200 méteres síkfutásra.* (1898-iki bajnok Speidl Zoltán (M. U. E.) 24²/₅ mp. eredményyel.)

1. előfutam: 1. Ramaszéder István, 2. Schubert Ernő. Schubert tartogatva erejét a döntő futamra, csak éppen Gruber előtt akar befutni.

2. előfutam: 1. Speidl Zoltán, 2. Peagits Sándor. *Döntőfutam:*

Speidl Zoltán (M. U. E.) 22¹/₅ mp. (*Kontinentális rekord!*)

2. Schubert Ernő (M. U. E.).

3. Peagits Sándor (Szabadkai Sp. E.).

8 m.-rel első.

V. *Síkfutás 1 ang. mfd.-re.*

1. Gallotsik Sándor (B. E. A. C.) 5 p. 2⁴/₅ mp.

2. Malcsiner Gyula (M. T. K.).

3. Erdőteleky József (M. U. E.).

35 m.-rel első, 5 m.-rel harmadik.

VI. *Magyarország bajnoksága diszkoszvetésre.* (1898-iki bajnok Coray Arthur (B. T. C.) 30 m. 53 cm. eredményyel.)

1. *Crettier Rezső* (M. U. E.) 31 m. 32 cm.

2. Lencz Rezső (Ó. T. E.) 30 m. 87 cm.

3. Ruda Győző (III. k. T. és V. E.) 30 m. 30 cm.

Coray A. 29 m. 75 cm., Sajó B. 28 m. 63 cm.,

Beliczay T. 26 m. 6 cm., Mindez F. 29 m. 75 cm., Fekete J. 28 m. 39 cm. Pataky O.

VII. *Síkfutás térelőny-verseny 1/4, angol mértföldre.*

1. Marczinko Ferencz (B. E. A. B.) 15 m. e., 56 mp.

2. Peagits Sándor (Szabadkai Sp. E.) 12 m. e.

3. Franyó Gyula (B. T. C.) 6 m. e.

4. Aágh Gyula (M. U. E.) 0 m. e.

VIII. *Labdarugó-verseny.*

1. Fazekas János (III. k. T. és V. E.) 53 m. 20 cm.

2. Langfai Antal (B. T. C.) 52 m. 40 cm.

3. Mindez Frigyes (B. T. C.).

4. Harsády József (B. T. C.). K. A. S.

A *szegedi evezős-verseny.* Szeged, szept. 10. A „Tiszai Regatta-Szövetség” a szegedi mezőgazdasági kiállítás keretében nagy amateur evezős-versenyt rendezett a Tiszán. Városzerte nagy volt az érdeklődés a vízi sport iránt: a közönség sűrű rajokban szállta meg a Tisza mentét. A részletes eredményeket a következőkben adjuk:

I. *Tiszai Regatta-Szövetség dija.* Kettős párevezős verseny, kormányossal. Háromszori védelemhez kötött vándordij. Első kiírás.

1. „Szegedi Csónakázó-Egylet”: László László, Meák Gyula (str.). Kormányos: Kaszó Elek.

2. „Temesvári Csónakázó-Egylet”: Králik László, Hilt Lajos (str.). Kormányos: Králik István.

II. *Hajósok és matrózok versenye.* 500 m.

1. Zsidó József, hajós.

III. „Maros Aradi Evezős-Egylet” dija. Négyevezős verseny, kormányossal, juniórok számára, palánkos hajóknak. Vándordij, háromszori győzelemhez kötve. Első mérkőzés.

1. „Maros Aradi Evezős-Egylet”: Grob Jenő, Hady Antal, Domonkos Gyula (str.). Kormányos: Jegesi Károly.

2. „Temesvári Csónakázó-Egylet”: Szandház Ferencz, Farkas Imre, Petitjean Miklós, Hilt Lajos (str.). Kormányos: Králik László.

3. „Szegedi Csónakázó-Egylet”: Rózsa Béla, Becsey Károly, Fodor Jenő, Németh Rudolf (str.). Kormányos: Kaszó Elek.

IV. *Kiállítási tisztelet-dij.* Skiff-verseny, juniórok számára, palánkos hajóknak.

1. „Maros Aradi Evezős-Egylet”: Kneffel Béla.

2. „Magyar Athletikai Club Csónakdája”: Mannó Leonidas.

V. *Evezős egyletek szövetségi dija.* Négyevezős verseny, kormányossal, legjobb hajóknak. Örökös vándordij. Védő: „Maros Aradi Evezős-Egylet”.

1. „Maros Aradi Evezős-Egylet”: Schor Lajos, Jankó Imre, Laczay Gyula, Vannay Gyula (str.). Kormányos: Jegesi Károly.

2. „Szegedi Csónakázó-Egylet”: Réty Elemér, Rózsa István, Pap Dezső, Imrei István (str.). Kormányos: Kaszó Elek.

VI. *Szeged város dija.* Skiff-verseny, legjobb hajóknak. Vándordij, sorrendhez nem kötött háromszori védelemmel. Védő: Pankovits E. (N. B. E. E.) 1 győzelem, Fodor Jenő (Sz. Cs. E.) 1 győzelem. 3-ik mérkőzés.

1. „Neptun Budapesti Evezős-Egylet”: Pankovits Ernő.

2. „Magyar Athletikai Club Csónakdája”: Mannó Leonidas.

VII. *Szeged város dija.* Négyevezős verseny, kormányossal, palánkos hajóknak. Háromszori sorrendhez nem kötött vándor-dij.

1. „Szegedi Csónakázó-Egylet”: Rainer Emil, Rosinger István, Pálffy Dániel, Gerle Imre (str.). Kormányos: Kaszó Elek.

2. „Maros Aradi Evezős-Egylet”: Schor Lajos, Jankó Imre, Laczay Gyula, Vannay Gyula (str.). Kormányos: Jegesi Károly.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascenus”

kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúszását, megóvja a keztyűt a kopástól.

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

Bármely kardra könnyen ráerősíthető!

Legtöbb államban szabadalmazva!!

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantagár részvénytársaság

BUDAPEST.

A vonatok **érkezése** Budapest k. p. udvarra.

Érvényes 1899 október hó 1-től.

A vonatok **indulása** Budapest k. p. udvarról.

Érvényes 1899 október hó 1-től.

D é l e l ő t t				D é l u t á n				D é l e l ő t t				D é l u t á n							
vonat szám	óra	perc	vonat neve	honnan	vonat szám	óra	perc	vonat neve	honnan	vonat szám	óra	perc	vonat neve	hová	vonat szám	óra	perc	vonat neve	hová
101 ¹	12 10		k. e. v.	Lond.,Páris,Bécs	1027 ⁴	12 20		v. v.	Budafok	902 ¹	12 20		k. e. v.	Konstantinápoly	22	12 25	sz. v.	Bicske,N-Kaniza.	
901 ²	12 30		"	Konstantinápoly	311	12 25		sz. v.	Hatvan	102 ²	12 40		"	Bécs,Páris,Lond.	310	12 35	"	Hatvan	
645	5 00		t.sz.sz.	Arad	301	12 50		gy. v.	Berlin, Ruttka	32	6 20		v. v.	Nagy-Kanizsa	1302	1 45	gy. v.	Fehring, Graz	
321	5 20		v.v.	Ruttka, Berlin	903	1 05		"	Konstantinápoly	604	6 50		gy.v.	Gyulafehérvár,	504	1 55	"	Kolozsvár, Arad	
1707	5 45		sz. v.	M.-Sziget	1901	1 25		"	Gyékényes, Pécs				"	Nagy-Szeben	4	2 20	"	Bécs, Páris	
607	6 10		"	Brassó, Arad	403	1 30		"	Lemberg, Kassa	10	6 50		sz. v.	Bécs,Graz,Nagy-	16	2 30	sz. v.	Bicske	
47	6 15		t.sz.sz.	Bicske	3	1 45		"	Lond.,Páris,Bécs				"	Kanizsa	404	2 35	gy. v.	Kassa,Lawoczne,	
405	6 35		sz. v.	Lemberg Miskolc	503	1 50		"	Kolozsvár, Arad	402	7 10		gy.v.	Kassa, Munkács			"	Lemberg	
7	6 40		"	Bécs, Sopron	1301	2 05		"	Graz, Fehring	1002	7 15		"	Zágráb, Fiume,	904	2 40	"	Konstantinápoly	
907	7 05		"	Belgrád, Bród	21	4 50		sz. v.	Bicske, N.Kanizs.				"	Róma	312	2 45	sz. v.	Hatvan	
507	7 10		"	Brassó, Kolozsv.	313	5 55		"	Hatvan	304	7 30		"	Ruttka, Berlin	510	2 55	"	Szolnok	
309	7 30		"	Hatvan	505	6 20		"	Brassó,Kolozsvár	906	7 35		sz. v.	Belgrád, Brod	1004	3 00	gy. v.	Zágr.,Fiume,Esz.	
1303	7 35		"	Graz, Fehring	27	6 50		v. v.	Győr	1508	7 50		"	Kassa, P.-Felka	1022	3 20	v. v.	Ad.-Szabol.Paks	
501	7 50		gy.v.	Bukarest, Brassó	5	7 15		gy. v.	Bécs, Graz	1008	8 00		"	Zágráb, Fiume,	302	3 45	gy. v.	Ruttka, Berlin	
1021	7 55		v. v.	Paks,Adonyszab.	605	7 20		sz. v.	Brassó, Arad				"	Pécs	910	4 00	sz. v.	Szabadka	
1505	8 15		sz. v.	Kassa, P.-Felka	905	7 35		"	Belgrád, Eszék	606	8 10		"	Arad, Brassó	12	4 30	"	Győr	
1005	8 20		"	Fiume,Zágr.,Esz.	305	7 45		"	Berlin, Ruttka,	506	8 30		"	Kolozsvár,Brassó	308	5 20	"	Ruttka, Berlin	
1003	8 40		gy. v.	Fiume				"	Szerencs	6	8 50		gy.v.	Bécs, Graz	508	5 45	"	Kolozsvár,Brassó	
319 ³	8 45		sz. v.	Hatvan	1007	8 00		"	Fiume,Zágr.Pécs	408	8 50		sz. v.	Munkács,M.Szig.	318	6 25	"	Hatvan	
509	9 15		"	Szolnok	1705	8 10		"	Stanislau,M.Szig	1708	9 15		"	Marmar.-Sziget,	1706	7 05	"	M.-Szig., Stanisl.	
11	9 25		"	Győr, Székesfeh.				"	Róma, Fiume,				"	Stanislau	24	7 35	"	N.-Kanizsa,Triest	
23	10 15		"	Triest, Fiume	1001	8 35		gy. v.	Zágráb	306	9 35		"	Ruttka, Berlin	1506	8 00	"	Kassa,Pop.-Felka	
307	10 20		"	Ruttka, Fülel	407	8 40		sz. v.	Munkács,M.Szig.	1028 ³	10 30		v. v.	Budafok	1006	8 30	"	Zágráb, Fiume	
909	10 30		"	Szabadka	1507	9 05		"	Kassa, P.-Felka				"	Budafok	406	8 40	"	Ungvár Lemberg	
					9	9 20		"	Bécs,Graz,NKan.						48	9 05	t.sz.sz.	Bicske	
					303	9 25		gy.v.	Berlin, Ruttka						502	9 15	gy. v.	Kolozsv.Bukares	
					603	9 40		"	N.-Szeben, Gyulafehérvár						1904	9 30	sz. v.	Eszék, Brod	
					25	9 45		sz. v.	Triest, Fiume						1304	9 55	"	Fehring, Graz	
					401	10 00		gy.v.	Munkács, Kassa						608	10 00	"	Arad, Brassó	
															908	10 20	"	Belg.,Eszék,Brod	
															8	10 45	sz. v.	Bécs	
															322	11 00	v. v.	Ruttka, Miskolcz	

A vonatok **érkezése** Budapest ny. p. udvarra.

Érvényes 1899 október hó 1-től.

A vonatok **indulása** Budapest ny. p. udvarról.

Érvényes 1899 október hó 1-től.

D é l e l ő t t				D é l u t á n				D é l e l ő t t				D é l u t á n							
vonat szám	óra	perc	vonat neve	honnan	vonat szám	óra	perc	vonat neve	honnan	vonat szám	óra	perc	vonat neve	hová	vonat szám	óra	perc	vonat neve	hová
701 ¹	12 50		k. e. v.	Konstantinápoly	171	12 55		sz. v.	Palota-Ujpest	702 ¹	12 00		k. e. v.	Konstantinápoly	6104	12 05	sz. v.	Czegléd,Szolnok	
705 ²	5 30		ost.e.v.	Konstantinápoly	703	1 25		gy. v.	Bukarest	102 ²	1 00		"	Bécs,Páris,Lond.	172	12 15	"	Palota-Ujpest	
163	5 40		sz. v.	Palota-Ujpest	173	1 40		sz. v.	Palota-Ujpest	166	5 50		sz. v.	Palota-Ujpest	136	12 25	"	Nagy-Maros	
151	6 20		"	Vác	103	1 50		gy. v.	Páris, Bécs	110 ³	6 10		ost.e.v.	Bécs, Ostende	4106	12 50	"	Dorog	
165	6 30		"	Palota-Ujpest	175	3 00		sz. v.	Palota-Ujpest	4102	6 30		sz. v.	Esztergom	174	1 05	"	Palota-Ujpest	
117	6 40		"	Bécs	135	4 00		"	Nagy-Maros	6102	6 40		"	Czegléd,Szolnok	104	1 45	gy. v.	Bécs, Páris	
6101	6 50		"	Szolnok, Czegléd	6103	4 20		"	Szolnok, Czegléd	168	6 55		"	Palota-Ujpest	176	2 20	sz. v.	Palota-Ujpest	
709	7 15		"	Verciorova	4103	4 40		"	Esztergom	6012	7 05		v. v.	Lajosmizse	704	2 30	gy. v.	Bukarest	
4165	7 25		tv.szsz	Dorog	177	5 40		"	Palota-Ujpest	1402	7 30		gy. v.	Zsolna, Berlin	144	2 35	sz. v.	Érsekújvár	
217	7 35		"	Berlin, Zsolna	115	6 05		"	Bécs, Zsolna	106	8 00		"	Bécs	4104	2 40	"	Esztergom	
167	7 45		sz. v.	Palota-Ujpest	179	6 50		"	Palota-Ujpest	708	8 15		"	TemesvárOrsova	720	2 45	"	Czegléd	
6011	7 50		v. v.	Lajosmizse	711	7 00		"	Temesvár	712	8 30		sz. v.	Temesvár	6014	3 05	v. v.	Lajosmizse	
127	8 20		sz. v.	Párkány-Nána	707	7 40		gy. v.	Orsova, Temesv.	170	9 15		"	Palota-Ujpest	716	4 25	sz. v.	Szeged, Solnok	
4101	8 35		"	Esztergom	181	8 25		sz. v.	Palota-Ujpest	116	9 25		"	Bécs, Zsolna	178	4 30	"	Palota-Ujpest	
713	8 45		"	Szoln., Kecskem.	125	8 35		"	Nagy-Maros						138	4 40	"	Nagy-Maros	
1403	9 45		gy. v.	Berlin, Zsolna	6013	8 45		v. v.	Lajosmizse						180	6 00	"	Palota-Ujpest	
169	10 10		sz. v.	Palota-Ujpest	105	9 00		gy. v.	Bécs						1404	6 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	
715	10 55		"	Szeged	1401	9 25		"	Berlin, Zsolna						140	6 30	sz. v.	Párkány-Nána	
143	11 05		"	Érsekújvár	4111	9 35		v. v.	Esztergom						710	7 00	"	Verciorova	
					109 ³	9 55		ost.e.v.	Ostende, Bécs						4112	7 10	v. v.	Esztergom	
					719	10 05		sz. v.	Szolnok, Czegléd						182	7 40	sz. v.	Palota-Ujpest	
					101 ⁴	11 50		k. e. v.	Lond.,Páris,Bécs						218	9 05	tv.szsz	Zsolna, Berlin	
															118	9 35	sz. v.	Bécs	
															706 ⁴	10 15	ost.e.v.	Konstantinápoly	
															714	10 35	sz. v.	SzegedTemesvár	
															152	10 45	"	Vác	

A vonatok **érkezése** Buda-Császárfürdő kitérőbe.

A vonatok **indulása** Buda-Császárfürdő kitérőről.

4013	7 34		v. v.	Dorog	4003	4 46		sz. v.	Esztergom	4002	6 16		sz. v.	Esztergom	4006	12 30	sz. v.	Dorog
4001	9 02		sz. v.	Esztergom	4011	9 35		v. v.	Esztergom						4004	2 29	"	Esztergom
															4012	7 05	v. v.	Esztergom

Előfizetési díj:

Negyedévre	1 frt
Félévre	2 frt
Egész évre	4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:

VIII., József-utca
78. sz. II. e. 10. a.

Kiadóhivatal:

József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekujv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet.
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljujhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna és vivó-egyl.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zombolyai Athletikai Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A gyengébb tanulók tornázása.

Egyik tekintélyesebb napilapunk a miniszternek azon rendeletét, melyben egy fővárosi középiskolának megengedte, hogy a rendes iskolai tornázásra alkalmatlan tanulókat külön tanítsa, a következő sorokkal adja hírül olvasóinak:

«Priváta mindhalálig. A középiskolákban meg van tiltva a tanároknak az, hogy privátórákból csináljanak mellékjövedelmet maguknak. Most azonban mégis föltámadt halottaiból a priváta — és pedig a tornateremben. Némely tornatanár ugyanis arra vállalkozik, hogy privátim, vasárnap délután az iskola orvosának jelenlétében azokat a növendékeket tornáztatják meg, akik gyöngeségük miatt föl vannak mentve a tornatanulás alól. Már meg is engedte a kísérletet a minisztérium, sőt tanítvány is van majdnem másfélszáz. — De hát miért mentették föl ezeket a tornaórák alól, ha mégis szükséges nekik a testgyakorlat? . . .»

Igy látjuk, hogyan válik a legszentebb munkásság, a legszebb cél is a könnyen itélő napisajtó embere előtt csunya visszaéléssé. Azon éppen nem csodálkozunk, hogy a napi lapok, hacsak tehetik, ütnek egyet a tanárokon. Nálunk széles körökben az ifjak és öregek legkedvesebb olvasmánya az iskola lepocsékolása. Pedig nemzeti hátramaradásunk egyik legfőbb bizonyossága, hogy tanítóinkat nem becsüljük meg. Nem védem én a szép állásukkal visszaélő tanárokat; pusztuljon a zsebelő, lelkiismeretlen, gazdagodni vágyó ember e szegény és nemes pályáról, de a magyar tanárság egészében

oly tiszta, oly becsületes, milyenek párját sem találjuk. A tornatanárok meg éppen határozottan oly testületet képeznek, melynek nevéhez soha mi gyanusítás sem fért. Pedig tessék elgondolni, hogy 4—5 forintból éltek meg elődeink, mi meg ezer, ezerkétszáz forintból kell, hogy tisztességgel megéljünk a drágult viszonyok mellett. A tornatanárok legtöbbje nem hogy privátórákat nem ad, de hetenkint az államnak 2—5 órát dolgozik lelkesedésből ingyen. A priváta a tornateremben igen is nagyon helyén volna, még az éptestű fiuk számára is, mert a magyar családok általában mit sem értenek a testi neveléshez és a tanulók érdekében volna, hogy ne a felnőtteket is tanító vivómesterektől, hanem az iskola tornatanárától tanuljanak például vívni.

De most nem erről van szó, hanem, hogy a rendes tornázásban betegségük, gyengességüknel fogva részt nem vehető tanulók taníthatók-e az iskolaorvos felügyelete mellett a tornateremben külön órán. Az iskola eddig azt mondta az ily tanulókról, hogy nem levén alkalmasak a közös tanításra, csináljanak testi épségük érdekében otthon, a mit tetszik. Az új rendelet pedig azt mondja, hogy ha a szülő ezen nehéz gondját az iskolára bizza, úgy a tornatanár és az iskolaorvos ezeket is erősíteni próbálják. Az igaz, hogy ez több, mint mire a közös oktatásra hivatott iskola hivatva van, de a kötelességen felül tett jó talán nem bűn. Hát itt a hirlapírónak csak a priváta jut az eszébe. Azt gondolják, hogy e tervet a tornatanárok eszeltek ki és nem a gondos szülők és orvosok

De az is különös, hogy a privát tornaóráktól fél valaki! Elhíheti mindenki, hogy a fiuk a külön tornaórákra nem a tanáruk kedvéért és a bukástól való félelem miatt járnak. Husz éves tanári pályámon soha egyetlen privátórát sem adtam sem az iskolában, sem otthon, bátran szólhatok tehát a privát tornaórák mellett. Ha az iskolát fenntartó hatóság engedélyével a tornatanár bármilyen privátórát ad, azért csak elismerés és nem gáncs illeti. Nem jövedelmet szerez itt a tornatanár, hanem kötelességet teljesít. Ha a mi ügyünket is igaz gondjára méltatja miniszterünk és a szülők és orvosok óhajtásának engedve, egy iskolában próbaképpen a közoktatásra alkalmatlanokat külön tanítatja, ezért csak hála és elismerés illeti őt. Mert a testi erősödést miniszterünk e rendeletével épp azok számára teszi lehetővé, kiknek legtöbb szükségük van rá és kiket az iskola közösen nem erősíthetvén, a szülők még kevésbé gondolnak.

Magunknak is volt és van több kétségünk e próba teljes sikerében, de a próba megtételét épen e kételyek teszik szükségessé. A munka sikere itt nem is annyira a tornatanáron mulik, mint az iskola orvoson.

Még csak azt óhajtánók, hogy a tornatanárt és iskolaorvost ne a szülők, hanem az iskola fizesse, hogy a privát adásnak ezen ódiama ne érintse e fontos ügyet.

P. J.

Készülődések a párisi olympiai versenyekre.*)

A sportok művelésében kétségtelenül a legnagyobb érdeklődést az kelti a nemzetek sportot űző és laikus világában, ha valamely nemzet kiváló erői mérik össze erejüket más nemzetek kiválasztottjaival.

Ez a küzdelem — ha valahol a sportot általánosan kultiválják — valódi harcz jellegét viseli magán, melyből mindegyik fél győztesként szeretne kikerülni, nemcsak a saját dicsősége miatt, hanem azért is, hogy ez által nemzete tekintélyét is emelje.

Az olympiai játékok felelevenítése a francia Coubertin báró — az örök béke egyik apostolának — eszméje. A nemes gondolkozású báró a sportférfiak vetélkedését az olympiai játékokon a nemzetek modern háborújának tekinti, mely vér nélkül bizonyítja be valamely nemzet életrevalóságát és fejlődési képességét.

Jövő esztendőre Párisban gyűlnek össze a világ nemzetei és az ipar, kereskedelem, földművelés, egy szóval az élet nagy versenye mellett fontos szerepe nyílik a testi erők versenyének is a második felelevenített olympiai játékokon.

A magyar állam milliókat áldoz arra, hogy méltóan képviselje magát a világkiállításon, nem zárkozhatik el attól sem, hogy az olympiai játékokon is méltóan legyen képviselve a magyarság.

Már a 4 év előtti athéni versenyeken is lehetővé tette a kultuszminiszter a legjobbak megjelenését és a kísérletet nem remélt siker koronázta. Ma sportunk fejlettebb, mint 4 év előtt és így joggal remélhetjük,

*) A Sport-Világ utóbbi számából vesszük át e figyelemre méltó cikket, óhajtván, hogy a propositiók elfogadtassanak. Szerk.

hogy a kultuszminiszter még inkább fogja támogatni az olympiai játékok látogatását, mint azt 4 év előtt tette.

A kérdés ezen oldala felől nyugodtan lehetünk, az a magyarországi olympiai bizottság kezében van letéve, melynek ügybuzgó elnöke, dr. Berzeviczy Albert v. b. t. t. ő exczellenciája nyújtja a teljes garanciát.

A kérdés másik oldala azonban és nehezebb t. i. kik képviseljük a magyarságot az olympiai versenyeken. A sportok művelése ugyanis nagyon szűk térre terjed, azt intenzív módon csakis a főváros fiatalága kultiválja. A vidéken legfeljebb Szabadka tarthat igényt arra, hogy egyik vagy másik kiváló sporterője által képviselje a magyarságot. Ennek következtében a bizottságnak főként a fővárosra kell alapítani működési körét, hogy kiválassza a versenyzők legjobbjait. Mihamarabb kész propozícióval kell előállani, mely meghatározná a döntő próbaverseny napját és azokat a versenyszakokat, melyeknek legjelesebb képviselőit akarná kiküldeni a bizottság Párisba.

Vajjon mely versenyszak legyenek ezek? Arra legjobban úgy nyerünk feleletet, ha végigtekintünk az idej versenyeken és vizsgáljuk, mérlegeljük az ott elért eredményeket.

Miután az athletikában vagyunk legelőbbre, azon kezdjük.

A futásokban rövid távon két kiváló erőt látunk az év folyamán és kívülük is többen vannak olyanok, a kik már nemzetközi konkurencziában sikerrel állottak meg helyüket.

Hosszútávu futásokban is vannak viszonylag jó erőink, de ezeknek lényegesen kell javulniok, hogy a kiküldésre érdemesek legyenek.

Távolugrásban több kiváló erőnk van, a kik szorgalmas training mellett reménnyel indulhatnak a küzdelembe, magasugrásban ezen athletikai ág legjobb képviselője magas klasszist képviselt egész even át, a többiek azonban a megkívánt nivón alól állanak.

A súlymunkák közül a diszkoszvetésben állunk legjobban, itt ugyanis a jó erők egész csapata közül választhatunk; a súlydobásba már csak egy kiváló erővel rendelkezünk, a többieknek nagyot kell javulniok, hogy az ő nivójára emelkedjenek. Sajnos, hogy ezen kiváló athletánkra nem számíthatunk, mert a katonasághoz bevonult.

Súlyemelőnk, a ki bennünket képviselhetne, ezidő szerint tudunkkal nincsen.

Hátra van még a rúdugrás és a gyaloglás. Mindkettőben kitűnő erőink vannak, a kiknek szereplése elé bizalommal tekinthetünk és a mi legörvendetesebb, hogy a gyaloglásban a legkomolyabb konkurrens vidéki sportember.

A sport egyéb ágai közül az úszásban és evezésben vannak jó erőink.

A tornában alig állhatjuk meg helyünket a magasfokú német tornászattal szemben.

A kerékpározásban nagyon hátra vagyunk, itt még reményünk sem lehet arra, hogy tavaszig valamely új erő tűnik fel, a kire támaszkodhatnánk.

Ezekben vázoltuk röviden a jelegi állapotot és ezek alapján bátorkodunk az olympiai játékok bizottságának propozícióinkat megtenni.

Megjegyezzük, hogy ezzel csak a bizottság munkáját akarjuk megkönnyíteni és épenséggel nem vagyunk annyira önhittek, hogy azt egyedül üdvösnek tartjuk. Propozícióink célja egyedül az, hogy ismertessük azon módot, melyet legalkalmasabbnak tartunk arra nézve, hogy tényleg legjobb erőinket küldhessük ki az olympiai játékokra és olyan erőket, a kiknek szereplése elé bizalommal tekinthetünk.

Propozíciónk a következő:

1. Tegye közzé a bizottság még ebben az esztendőben a próbaverseny feltételeit, a verseny napjának dátumával, mely dátum lehetőleg közel essék az olympiai versenyek nevezési zárlatához. Ily módon lehetővé válik mindazoknak, a kik magukban tehetséget éreznek, komoly training utján a versenyre való készülés és tényleg a legjobb erők választhatók ki.

2. A próbaversenyen díjazás ne legyen, a verseny tiszta jövedelme a kiküldetés költségeinek fedezésére szolgáljon.

3. A próbaversenyre következő versenyszámok vétessenek fel:

- 100 yardos síkfutás,
- 120 yardos gátfutás,
- 1/2 angol és 1 angol mértföldes síkfutás,
- távolugrás,
- magasugrás,
- súlydobás távolba (7 1/4 kgr.),
- diszkoszvetés,
- rúdugrás,
- 1 angol mértföldes gyaloglás (fair walking),
- 100 m. és 1500 m.-es úszás.

4. A versenyeken legyen minimális rekord kitűzve, melyeket el kell érni mindazoknak, a kik az olympiai versenyekre kiküldhetők.

Mint minimális rekordot ajánljuk:

- 100 yardos síkfutásnál 10³/₅"
- 120 yardos gátfutásnál 17"
- 1/2 angol mértföldes síkfutásnál 2' 5"
- 1 angol mértföldes síkfutásnál 4' 45"
- távolugrásnál 650 cm,
- magasugrásnál 170 cm.,
- súlydobásnál távolba 11 m.,
- diszkoszvetésnél 32 m.,
- rúdugrásnál 3 m.,
- 1 angol mértföldes gyaloglásnál 6' 40"
- 100 m.-es úszásnál 1' 15"
- 1500 m.-es úszásnál 26"

5. A bizottság a győztesek közül válaszsza ki azokat, a kik az illető versenyfajban a külföldi legjobb eredményeket leginkább megközelítik. (Értve ez alatt nem a világrekordokat, hanem a legutóbbi nagy külföldi versenyekben elért eredményeket.)

A tornászokra és evezősökre nézve a külföldi erőkkel való összehasonlítás nem lehetséges, ezen sportnemek legkiválóbb képviselőinek kiküldetésére nézve ezen versenyek keretén kívül a bizottság véleménye mérvadó.

* * *

Fentiekben vázoltuk az általunk helyesnek vélt módot arra nézve, hogy mindenki belenyugvásával miként lehetne a kiküldendő versenyzők kiválasztását legcél-szerűbben eszközölni. A mi a minimális rekordokat illeti, azok okvetlenül szükségesek, mert ez az egyedüli átszá-mítási alap a külföldiekkel szemben. Az általunk proponált rekordok talán a mi viszonyainkhoz képest tulszigorua-knak tünnek fel, de szükség van erre, nehogy olyanra essék a választás, a kinek szereplésére már előre keresztet vethetünk. Azok a minimális rekordok olyanok, melyeket szorgalmas training mellett legjobb versenyzőink elérhet-nek és csaknem valamennyit már eddig is túlhaladták.

Cikkünket főként azért tettük közzé, hogy az olympiai játékok magyarországi bizottságának munkáján segítsünk, ha mással nem, hát iránymutatással és hogy felhívjuk figyelmét arra a körülményre, hogy a nagy játékok ideje rohamosan közeledik, arra az érdekelteknek

készülni kell és ebben a kérdésben mindenkinek megnyugvására kell döntenie, a mire nézve az egyedüli mód egy oly próbaverseny, melyre mindenki lelkiismeretesen készülhetett és a melynek eredménye alapján a valóban kiválókkal lehet hazánkat képviseltetni. **B. H.**

Tornajátékok a népiskolákban.

Felolvastott a „Szepesti Tanítóegyesület» 1899. évi július hó 18-án Szepes-Olasziban tartott közgyűlésén.

(Folytatás.)

Jelige: Szabadba jöjtek,
Ott vidul fel kebletek.

Ime, kedves tagtársaim, így áll a kérdés és így felelnek rá a tények; azért azt hiszem, hogy kimondhatjuk véleményünket, miszerint a tornajátékok szükségese-k, fontosak mindkét nembeli ifjuságnak s ennélfogva az eddigénél jóval nagyobb gondot kell fordítanunk azok ápolására, hogy mi is érezzük az angol anyák örömét, kik úgy örvendenek, ha fiaik testi ügyességükkel és ere-jökkel kitűnnek, mintha valamely más tárgyól hoztak volna haza kitűnőt. Vannak is Albion fiai között oly szellemi és testi erővel bíró tehetségek, hogy pápaszemes szomszédaink, a mi eddigi testi nevelésünk irányzói, elmehetnek hozzájuk iskolába.

Midőn kimondtuk, hogy a tornajátékok szükségese-k, már egyuttal azt is kimondottuk, hogy a kisebb tanulók testgyakorlatai közt a legelső helyet foglalják el. Különbséget fogunk azonban tenni a leányok és a fiuk játékaival; ott ugyanis mellőzni fogjuk az erőt és bátorságot igénylő játékokat, ellenben gyakorolni fogjuk az élénk, ügyesítő, a test tagjait hajlékonyrá tevő, könnyű mozgást elősegítő játékokat, melyek a leányoknak helyes testtartást, szép növést kölcsönöznek. Egy jó labdajáték, például a dominó, egyszerű alakjában, vagy az abc-játék, akár vegyünk egy futójátékot, például, a kitűzött határok közt való kergetőzés, az egyszerű fogósdí már csak inkább megfelel a leányok természetének, mint a fiuknak való medvefogó, rókajáték, kakasviadal, körróta stb. Télen, rossz időben szobához vagyunk kötve, s ekkor kényszerűségből szereklle való könnyebb gyakorlatokat tétetünk, de mihelyt kijuthatunk a szabad természetbe, azonnal elő az élénk, nyüzsgő, az egész osztályt vagy intézetet foglalkoztató futó- vagy labdajátékokkal, hisz van elég, miből válogathatunk. Czikkem végére csatol-tam az idetartozó irodalmat.

Játszassunk mindig oly játékot, melyben valamennyi gyermek résztvehet s a mely hajlamunknak leginkább megfelel, továbbá amely minél több mozgást igényel. Sokat épen ne vegyünk elő; egy osztályban elég 4—5 futójáték és ugyanannyi labdajáték, csakhogy azután ezeket gyakorolják be szorgalmasan, lelkesedve, váljék vérökké minden játék, hogy az egyes órák közt lenni szokott szünetek alatt önmaguk vegyék elő és üzzék buzgalommal, ifju meleg tüzzel. Az ily játék edz, erősít, lelkesít, nemesít, új vért, új embert teremt. „Az ily játék a testgyakorlat minden neme közt az igazi testedző játék és magában egyesíti a test és lélekképzés legtöbb momen-tumát; az izmok legtöbb oldalu munkája mellett képezi a jellemet, midőn kitartásra, türelemre, figyelemre és önuralomra, sőt önälarendelésre, s ezáltal önzetlenségre és önfeláldozásra is szoktat; de egyuttal frisseségre, lélekjelenlétre, határozottságra és bátorságra tanít, hideg-vérűségre, tett- és akaratere edz s lecsiszolja a termé-szeti hibákat. Másrészt jótékonyan képezi a kedélyt, midőn a tanulók, s a játékot vezető tanárok közt szívé-lyesebb viszonyt létesít, közöttük a szeretet kötelékét hozza létre, a tekintély és fegyelem kapcsolatának meglazu-lása nélkül.“ (Berzeviczy A.)

*

A játék a jellemnek kitünő próbaköve. Itt lehangzik az árcaz s kiki a maga természetében, a maga jellemében jelenik meg; természet és jellem egy főeszmének van a szolgálatban: *le kell győzni az ellenfelet!* Ime azért van akkora különbség a játszás módjában az egyes fajok és környezet, a kor meg a társadalmi helyzet szerint. Valóban csak a vak nem látja be, hogy valahányszor az emberi testet működésre bírjuk, nemcsak az izmok munkáját indítjuk meg, hanem a szívet, tüdőt, gerinczvelőt, s a lélek munkáját.

Ezek és az ilyen játékok képeznek tehát a gyermek főbb testgyakorlatait, ezekért lelkesedjenek, ezeket oltsuk már korán szívökbe, vérökbe. Ügyelnünk kell azonban nehogy túlbuzgóságra ragadtassuk magunkat és vagy megerőltessük őket, vagy igen korai tavasszal, avagy éppen késői ősszel vigyük ki a szabadba, mikor is részint a talaj nedvessége, részint pedig a zordonabb időjárás miatt, könnyen hűlésnek tehetik ki magukat. Így ügyünknek is, magunknak is csak kiengesztelhetetlen ellenségeket szerezni. Véleményünk szerint tehát a testi renaissancera nézve a gyermekkorban az első a mindenoldalú mozgással járó játék és csak azután, mintegy szükségként jönnek a testgyakorlás többi nemei. Mire való már a gyermeket, vagy az ifjút olyan küzdelemre készíteni, mely sem koránál, sem fejlettségénél fogva nem neki való? A gyermek álljon szembe gyermekkel, ezt teszi meg a játékban. A gyermek, az ifju csak úgy nem utánozhatja a felnőtt embert, mint a csikónak nem lehet része a futtatásban, nem való szekér elé. Mindazáltal, ha azok miatt, a kik legjelesebb szervökben, a szívben, a tüdőben, agyvelőben stb. súlyos bajokat szenvedtek vagy a kik bolondjai a sportoknak: útját vágók a testgyakorlatoknak, az ellenkező szélsőségbe esnének.

„Valamint a gyermekkor tápláléka eltér a felnőtt korétól, úgy a testgyakorlatokat is kinek-kinek a fejlettségi fokához kell szabni.“ Azért *Tissié* a szabadban való gyakorlatokat 4 osztályra osztja: 1. nevelő játékokra, 2. erőfeszítő játékokra, 3. sportszerű gyakorlatokra, 4. tulajdonképeni sportokra.

A *nevelő játékok* a fiatalabb gyermekeknek valók, egészen a 12—13. évökig. Ilyenek az ismeretes játékok: a kergetőzés, az abroncs-hajtás, messze ugrás és magasra ugrás mindenik gyermek fejlettségéhez mérten, a szembe-kötösdí, a malomjáték, a kőgolyókkal játszás, az üres labda, a pörgetytyű, a falon labdázás, a sétálás stb., végre minden olyan gyakorlat, a mi nem igen erőlteti a gyermeket, nem kíván nagy figyelmet vagy sokáig tartó egy helyben való maradást. Ebben a korban a játéknak üdítőnek kell lennie. Számba kell venni a természetet; engedni kell, hogy a gyermek teste szabadon fejlődjék az egyszerű és könnyű gyakorlatok során, minő a járás, futás, ugrás, egyensúlyozó helyzetek, minden szabadgyakorlat, szóval legyenek a gyakorlatok érdekesek, de a játék szabályai legyenek egyszerűek. Azért a gyermekkor nevelésében kerülni kell minden gyakorlatot, mely nagy mértékben megváltoztatja a lélegzést vagy a testtartást, nagyon hat az izmokra, szorítja a mellet, összenyomja a zsigereket, nagyon feszíti az ízületeket, megváltoztatja a rendes fejlődést, izgat a félelem révén. Gyakorolni kell az ügyesítő játékokat.

Erőfeszítő játék a 12—16 éves gyermekeknek való. Ilyenek a zsványosdi, a különféle ugrások, labdázás, kötélhuzás, sebes versenyfutás síkon vagy a sövényen át, az úzás, a célbalövés, öklözés, bottal vívás, az időre és sebességre nézve szabályozott kerékpározás, a gyaloglás stb. Semmiféle olyan futást nem szabad megkísérelni, hogy ki bírja tovább? Az ifjúság egyszerű, de rövid cselekvésre való, sohasem való tartós működésre.

A *sportszerű gyakorlatok* azok, melyekkel a 16—20 éves ifjak foglalkozhatnak s a melyek tulajdonképen enyhített sportok vagy inkább jól szabályozott erőfeszítő játékok. Például a nevelő játékok egyszerű kergetőzésből lesz az erőfeszítő játékok zsványosdija. meg a sportszerű gyakorlatok közt a labdakergetés. Elég, hogy labdát vessünk a két tábor közé, a zsványosdi átalakul s új változatok támadnak a küzdelemben. Az érdeklődés gyarapszik, nagyobb lesz a buzgóság.

A sportszerű gyakorlatokban ben van különben minden sport csirája: a gyaloglás, hegymászás, futás, ugrás, vívás, csónakázás, kerékpározás, küzdés vagy birkózás, bottal vívás, labdakergetés, hosszú méta, lovaglás, célbalövés, úzás, kötélhuzás stb.

Sportok. Az ifju odahagyja az iskola padjait s tovább akarja magát gyakorolni. A mikor a felnőtt kort elérte, kiválasztja a gyakorlatok közül, a mit leginkább szereti, speciáliskodik. A játék művészetté növekedik, azaz sporttá, melyre az ember minden igyekezetét, minden hevét ráfordítja. A gyermek-ifju művészetül üzi a vívást, lovaglást, evezést, kerékpározást, célbalövést, úzást, hegymászást, rugólabdát, kötélhuzást stb.

Az *eddiggi tornánk kevés gyakorlati eredménnyel járt az ifjúság testi nevelésében*, minek oka a neki szánt kevés időben, a rossz vezetés folytán a gyakorlatok erőszakos voltában, bohóczoos fogásaiban és czirkuzos mutatványaiban keresendő, melyek aztán inkább megakasztották, semmint szolgálták a testi ujjászületés ügyét. „Már pedig a testi nevelés a társadalmi egészségügynek igen fontos ága, mert az ember nemcsak magának fordítja hasznára a megszerzett derékséget, hanem örökségül is hagyja ivadékaiknak. Testi nevelésünknek tehát arra kell törekednie, hogy okszerű gyakorlással a nemzet minden tagját derékké tegye.“ (*Tissié*.) Ilyen derék férfiak voltak a régi görögök, kiknek stadiumain nem voltak függeszkedő készülékek, nyújtók, korlátok, a francziák által kedvelt gyűrűhinták és lebegő nyújtók, melyek nagyobbára összenyomják a belső részeket, visszatartják a lélegzést, vértorlódást okoznak, vagyis olyanok, melyek a természet törvényei ellen hántják szervezetünket. Ők minden gyakorlatot a szabad levegőn, a talpon tettek meg, a természet törvényei szerint; belátjuk, hogy arra vagyunk teremtve, hogy inkább járjunk és szaladjunk, mint másszunk. Nem akarom ugyan azt mondani, a mit *Tissié* tanítványa, *Caminade* orvos mond, hogy a „termék oly eszközökkel vannak felszerelve, hogy az ember sokkal hajlandóbb volna azokat kinzószerszámoknak nézni. A szerszám nyikorog, a gyermek szenved. Meg kell szenvedni, ha valaki kissé ügyesebb férfiú vagy formásabb asszony akar lenni“; de tény, hogy tornaszereink rosszak és hogy rendszerünk és tanítási módunk igen hiányos.

Ha a gyermekek erejéhez és ügyességéhez mért szabadtéri játékokat az időjárás és éghajlati viszonyok szerint osztjuk be, ha sokat nem veszünk elő, ha őket nagyon ki nem fárasztjuk, mert egy testrészt sem erőltetünk túl, habár célunk az, hogy ne maradjon tétlenül egy izomcsoport sem: akkor a játékok ily irányu vezetése már is sikerrel koronáztá fáradságunkat, mert valóban lelkünkben örvendünk a játszóhelyen hemzsegő pirosképű, vidám gyermekseregen. Ime itt meggyőződünk, hogy a mozgás maga az élet.

Es talán az erkölcsnemesítő egyesület is szebb sikert érne el, ha felébredhetné ifju nemzedékünkben a szabad levegőn való testgyakorlás iránti érzéket, ha naponkint, vagy akár csak hetenkint próbálna egy kis elfáradást. Ezt a próbát meg kellene tenni, mert csakis az ideges emberek vetemednek kicsapongásokra, mivel

mindig benn vannak az izgalomban. Ilyeténképen jó társadalmi, erkölcsi egészségügyet lehetne teremteni. Azonban őrizkedni kell a túlhajtástól; hogyha a mértékletes testgyakorlás hasznos, a nagyon is kimerítő gyakorlás olyan izgalmakat kelt, melyeket hivatva lett volna leküzdeni. Ilyenkor az általános kifáradás, mint valami izgató szer, elerőtlenít. A kis fáradtság vagy elbágyadás, edzi az embert, ezt keresni kell minden testgyakorlásban; a nagy elfáradás káros, mert bármi okból ered is, csökkenti az idegerőt. A kis elfáradás, rövidebb hosszab ideig tartó pihenés után erősít, mert helyreépít és így növeli az idegerőt. Az izomrostot fokozatosan kell gyakorolni, s el kell tőle háritani a megrándulásokat, több haszna van a szelid, lassu működésből, mint az erőszakos, gyors munkából. A rithmikus mozgások előbbre valók, mint a szaggatottak. Többet ér az egy kg.-os súlyzót 20-szor felemelni, mint a 20 kilósat egyszer.

Válogassuk ki az évszakoknak, válogassuk ki a gyermekek hajlamainak kedvező játékokat s engedjük meg többször, hogy azon játékokat játszdják, a melyeket szeretnek: akkor tanításunk áldásos, vezetésünk a legcélszerűbb lesz. E szerint tanácsos gyakran rájuk bizni, hogy mit játszdjanak és azt mondani nekik: „No, fiuk, most játszdjátok, a mit akartok, majd később aztán mutatok egy új játékot, vagy majd később aztán azt játszdjátok, a mit én is óhajtok.“ Itt aztán megint résen kell lennünk; mert a gyermek kedélye változékony, mindig újra és újra vágyódik. Azonban a gyermek e vágyát nem szabad mindenkor kielégítenünk, mert ezáltal felületességre szoktatjuk, már pedig e korban nincs nagyobb és hatásosabb előidézője a felületességnek, mint a felhalmozott játékok. A sok közül egyet sem ismer meg behatóan és így egyet sem kedvel meg.

A játék megválasztásánál figyelni kell, hogy teremben vagy szabadban fogunk játszani, mekkora a rendelkezésünkre álló térség, sok vagy kevés gyermek játszik egyszerre, milyen a légméréséklet, hideg e vagy meleg stb. Továbbá, minthogy minden játék csak akkor nyújt élvezetet, ha szabályai szigoruan betartatnak, nem szabad egy gyermek kedvéért sem kivételt tenni és ha a játék olyan, hogy egyes párok viszik a főszerepet, úgy abban sorrendet kell tartanunk. Vannak alkalmas labda-, futó stb. játékaink, változtassuk ezeket, a változatosság itt is gyönyörködtet. Természetes, hogy más játékok valók a fiuknak, mint már említettük is, és megint mások a leányoknak, továbbá, hogy a két nem egy időben különböző területen játszik. Minél nagyobb a játszó tér, annál több és annál változatosabb játékok vehetők elő. És itt mellőzni fogjuk a fájdalmat okozó, esetleg nagyobb bajt szerző játékokat, de megint nem tanácsos túlságosan visszatartani a gyermeket, hadd tanuljanak saját megfigyeléseik és tapasztalataik útján, sőt néha saját kárukon is. Az előfordult kisebb bajoknál a tanítók, esetleg a szülők részéről való minden megijedés elrémítőleg hat a gyermekre és idegességgé nőheti ki magát.

Azt nem tartjuk szükségesnek, hogy a tanító részvegyen minden játékban, a gyermeknek gyermek kell játszótársul; szabad tér, szabad mozgás, szabad gondolkodás, szabad szó kell a gyermeknek. Ezen gondolati és cselekvési szabadságot tanítói szóval vagy vesszővel korlátozni annyi lenne, mint elzárni tőlük a friss levegőt. Elég, ha így szól a tanító: No, fiuk, menjünk játszani, én is elmegyek megnézni, hogy játszatok? Hozzátok csak azt a labdát, azokat a botokat, a bróncsot, a sárkányt

stb. No, de vigan fiuk! Tökéletesen magukra hagyni a gyermekeket, hogy úgy játszdjanak, a hogy akarnak, nem tanácsos. Ilyenkor a nagyobbak könnyen uralomra vergődnek.

(Vége köv.)

A magyar-óvári tornacsarnok.

Rappensberger Vilmos a magyar-óvári kegyes-tanítórend gymnasiumának igazgatója egy terjedelmes és tanulságos munkában megírta az iskola tornatermének történetét, mely munkának végén találjuk az itt közölt alapszabályzatot. Szükségesnek véljük e szabályzat közlését, mert belőle megtanulhatja több vidéki egyet, hogy mily módon juthat tornateremhez. — Íme az alapszabályzat:

1. *A csarnok neve:* „Magyar-Óvári Tornacsarnok“.
2. *Jellege és célja:* Ezen tornacsarnok tanintézeti jelleggel bír; célja: a testgyakorlásnak iskolai tanítása. Emellett a helybéli „Athletikai Club“ torna- és vivóhelyiségeül is szolgál.

3. *Alapítói és fenntartói:* Mosonvármegyének és Magyar-Óvár városnak közönsége, a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak segélyezése és a „Magyar-Óvári Athletikai Club“-nak anyagi hozzájárulása mellett.

4. *A tornacsarnok felügyelete.* A tornacsarnok ügyeit egy, a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak 1898. évi decz. hó 10-én 81074. sz. a. kelt rendeletével jóváhagyott és megerősített felügyelő-bizottság vezeti.

A felügyelő-bizottság azon tanintézetek vezetőiből áll, melyek a tornacsarnokot használják; tagjai tehát:

1. A kegyesrendi gymnasium igazgatója.

2. Az „Athletikai Club“ képviselője.

3. A kir. tanfelügyelő, mint az áll. népnevelési tanintézetek vezetője- és

4. A bizottság által választott művezető-gondnok.

A felügyelő-bizottság elnöke a kir. tanfelügyelő, — üléseinek jegyzője, határozatainak, a tornacsarnok műszaki, gazdasági és felszerelési ügyeiben — végrehajtója a művezető-gondnok.

5. *A bizottság felsőbb tanhatósága:* A felügyelő-bizottság közvetlenül a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium hatósága alatt áll s onnan veszi utasításait.

6. *Kik használhatják a csarnokot?* 1. A magyar-óvári kegyes tanítórendi gymnasium, mint a melynek céljaira a tornacsarnok eredetileg létesült — a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak 1891. évi február hó 5-én 37219 sz. a. kelt rendelete alapján.

2. A magyar-óvári állami népnevelési tanintézetek, u. m.: az áll. polg. leányiskola és az áll. elemi fiu- és leányiskola, mely tanintézeteknek a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1896. évi 58,193. sz. a. kelt rendeletével engedte meg a tornacsarnoknak használatát.

3. A „Magyar-Óvári Athletikai Club“, mely ezen csarnok építéséhez 1500 frtnyi tőkéjével és tornaszerelevényeinek részbeni átengedésével járult.

Az itt felsorolt tanintézetek, nemkülönben az „Athletikai Club“ tagjai nemcsak torna-, illetőleg vivógyakorlataikra használhatják e csarnokot, hanem iskolai és oly torna- és vivó ünnepélyek megtartására is, melyek a csarnok rendeltetésével, iskolai jellegével nem ellenkeznek.

Táncmulatságokra és nyilvános színelőadásokra a tornacsarnok nem használható. Más jótékony célú és

közhasznú előadásokra vagy összejövetelekre csak a felügyelő-bizottság engedheti át a tornacsarnokot a következő módozatok mellett: 1. A használat célját és idejét legalább két héttel előbb kell bejelenteni a felügyelő-bizottságnál. — 2. A terem berendezéséről, diszitéséről, annak a használat után való rögtöni (24 órán belül való) kiürítéséről és az előbbi állapotba való visszaállításáról az illető használók tartoznak gondoskodni. — 3. Használat után a teremnek padlója azonnal lemosandó, a falakba vert szögek nyomai eltávolítandók, a festés kijavítandó és bárminemű kár megtérítendő.

7. *Mily beosztással használhatók a tornacsarnok egyes helyiségei és felszerelvényei?* A tornater és a tornaterem a hozzájuk tartozó összes felszerelvényekkel együtt közösen használhatók. A mellékhelyiségek közül: 1. a tornacsarnok homlokzatának jobboldalán lévő előszobát a gymnasiumi és az áll. népnevelési intézetek növendékei használhatják ruhatárul, a belső szoba pedig a felügyelő-bizottság ülésterme és az ideutalt tanintézetek tanári szobája; 2. a tornacsarnok homlokzatának baloldalán lévő, hasonló beosztású mellékhelyiségek az „Athletikai Club”-nak rendelkezésére állanak.

Az összes mellékhelyiségek használatát csak a felügyelő-bizottság engedheti meg a 6. pontban említett ünnepek alkalmával.

A Budapesti Egyetemi Athletikai Club atletikai versenye.

Budapest, október 14-én

I. 100 yardos síkfutás. Hárman-hárman jutnak a döntőbe:

Első előfutam:

Koppán Pál B. E. A. C.
Herzog Ede B. E. A. C.
Marczinkó Ferencz B. E. A. C.
Helyezetlen: Boross Mihály M. F. C.

Második előfutam:

Strausz Gyula B. E. A. C.
Zimburg Ervin B. E. A. C.
Wagner Zoltán M. F. C. és M. A. C.
Futott még: Pick Mór T. K.

Döntő futam:

1. Koppán Pál B. E. A. C. 10¹/₅”
2. Strausz Gyula B. E. A. C.
3. Zimburg Ervin B. E. A. C.
4. Marczinkó Ferencz B. E. A. C.
Herzog Ede, Wagner Zoltán.

II. 200 méteres junior síkverseny (zárt).

1. Vargha Pál 25²/₅”
2. Preszburger Ignác 10 méterrel.
Lescheditzky kiállt.

III. Magasugrás (zárt).

1. Lescheditzky Kálmán 156 cm.
2. Ziffer József 153 cm.
3. Takács Tamás.
Helyezetlen: Vargha Pál.

IV. 1/4 angol mértföldes síkfutás.

1. Speidl Zoltán B. E. A. C. 53³/₅”
2. Wagner Zoltán M. F. C. és M. A. C.
Ketten indultak. 50 méterrel könnyen nyerve.

V. Távolugrás.

1. Franyó Gyula B. T. C. 607 cm.
2. Vargha Pál B. E. A. C. 590 ”
3. Strausz Gyula B. E. A. C. 586 ”

VI. 1/2 angol mértföldes síkfutás (handicap).

1. Révay Ferencz M. U. E. 20 m. előny 2' 19⁴/₅”
2. Takács Tamás 30 m. előny.

Helyezetlen: Preszburger 45 m. e., Wagner 20 m. e.

VII. Hármás-ugrás.

1. Dános Árpád Ó.-B. T. E. 12 m. 19 cm.
2. Sasse Károly M. A. C. 12 m. 16 cm.
3. Koppán Pál B. E. A. C.

Helyezetlen: Kiss Gyula M. U. E., Franyó Gyula B. T. C., Vargha Pál B. E. A. C., Takács Tamás B. E. A. C.

VIII. 220 yardos handicap.

Első előfutam:

1. Aágh Gyula B. E. A. C. 8 m. előny
2. Marszinkó Ferencz B. E. A. C. 13¹/₂ ” ”
3. Szilassy Miklós M. F. C. 16 ” ”

Futottak még: Franyó Gyula 7 m. e., Horváth Gyula Aqu. B. C. 10 m. előny.

Második előfutam:

1. Herzog Ede B. E. A. C. 9 m. előny
2. Pick Mór T. K. 8 ” ”
3. Springholz Ferencz M. U. E. . 15 ” ”

Springholz haladt az élen, de a nyomában jövő Wagner fellöki őt, mire a jury Wagnert diszkvalifikálta, Springholzt pedig a döntőre minősítette.

Futottak még: Wagner Zoltán 4 m. e., Boross M. M. F. C. 14 m. e., Lescheditzky K. B. E. A. C. 15 m. előny.

IX. Súlydobás távolba (egyl. zárt).

1. Strausz Gyula B. E. A. C. 10-83 m.
2. Papp Dezső B. E. A. C. 1000 ”
Morócz Kálmán 9-44 ”
Vargha Pál 9-25 ”

220 yardos handicap döntő futama.

1. Marczinkó Ferencz B. E. A. C.
2. Aágh Gyula B. E. A. C.
3. Pick Mór T. K.

Szilassy, Herzog, Springholz.
Könnyen nyerve.

X. 1 angol mérföldes handicap-futás.

1. Purth Béla B. E. A. C. scratch 5' 13²/₅”
2. Halmay Zoltán M. U. E. 20 m. előny.

Kiálltak: Pick Mór T. K. 50 m. e., Reich Zsigmond M. U. E. 50 m. e., Preszburger Jenő B. E. A. C. 95 m. előny.

A díjakat a helyszínén dr. Klupathy Jenő, a B. E. A. C. alelnöke osztotta ki a győzteseknek.

Külömfélék.

A szerkesztőség helyisége: VIII, József-utca 78. sz. II. e. 10. ajtó.

Herkules-klub. Így hívják a soproni Lähne-intézet kebelében fennálló ifj. egyesületet, melynek célja a rendszeres tornán kívül a testi erő kifejtése, hogy a közmondás szerint „Mens sana in corpore sano” legyen. A kiubnak Csallner Emil tornatanár ur az elnöke. A többi tisztviselők ezek: Karay István VI. o. t. előtornász, Tuszkaú Márton VII. oszt. tan. jegyző, Horn Ervin VI. o. tan. pénztáros, Bárány Lajos és Halasy Árpád V. oszt. tan. szertárörök. A klub működéséről időről-időre tudósítást hoz a „Tanulók Lapja”.

A főváros legújabb sportegylete a posta- és táviró-hivatalnokok sportegylete, mely ezen hónapban kezdte

meg működését és máris 254 tagot számlál. A egyesület sokoldaluan fog foglalkozni a sporttal, így legutóbbi választmányi gyűlésén elhatározta, hogy tornatermet rendez be, melyben hetenként háromszor torna- és háromszor vívóórák tartatnak. A footballjátékosok számára már kibérelte bizonyos napokra a milleniumi pálya belső gyepét és a kerékpárosok számára biztosította a Herbster Károly-féle velodrom használati jogát.

Az egyesület alapítása körül látható lelkes érdeklődés a tagok részéről és a vezető hatóságok jóakaratu támogatása oly tényezők, melyek az egyesület nagyarányu fejlődését és aktív működését biztosítják.

Az egyesület élén dr. Hennyey Vilmos elnök áll, a kinek céltudatos vezetése mellett az új egyesület csakhamar a főváros sportéletének egyik legfontosabb tényezőjévé küzdheti fel magát.

Az egyesület alapszabályait a belügyminiszter már jóváhagyta.

A hamburgi tornaünnepély deficiztje. A pénzügyi bizottság csak most végezte számadásait, mely szerint a hamburgi tornaünnepély 57,810 márka deficiztellel végződött. Ebből 30,000 márkát Hamburg városa fedez, míg a többi 27,810 márka azokat terheli, kik a biztosítéki alapot aláírták. 12,500 márkát a pénzügyi bizottság azon esetre tett félre, ha valamennyi még függőben levő perét elveszítene.

S.—V.

Kirándulás a Székelyföldön. A csiksomlyói gimnáziumnál fenálló „Kirándulási egyesület“ 61 tanulójának élvezetes turában volt része. Október 4-én három tanárjuk vezetése alatt megtekintették a Bálványos fürdőt, a torjai Büdös-barlangot, Bálványos várát, a bálványosi széndioxid sűrítő telepet és a Szent Anna-tavat. Az egy napig tartó utról jó kedvvel és sok tapasztalattal tértek az ifjak haza.

Tan. L.

A Pozsonyi Torna-Egyesületnek nagy lendületet adott az idei II-ik kerületi tornaverseny. Eltekintve az erkölcsi sikertől, a város körülbelül 20.000 négyszög-méternyi földterületet engedett át a ligetben az egyesületnek gyakorlóterül. Ezen földterület, melyért az egyesület évenként csak 3 koronát fizet a tulajdonjog elismerése czimén, ugyan most be van fásítva, de a város az egyesület által megjelölendő fákat mind kivágja, a tért élő sövénynyel bekeríti, az ott levő kutat helyreállítja és minden tekintetben támogatja az egyesületet. A pozsonyi utászok pedig díjtalanul végzik az összes földmunkálatokat. Az egyesületnek tehát már legközelebb szép gyakorlótere lesz. Terv szerint lesz football-tér és a körül egy 400 méteres futó-pálya. Lesz bőven hely diszkosz-gerelydobáshoz, tornázáshoz stb., lesz lawn-tennis-tér is. Az egyesület e tér helyreállítása és berendezése tárgyában folyó hó 22-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen elhatározott, hogy e térre egy nyári és téli öltözdével, mellékhelyiségekkel, szolgálakással, tribünnel bíró házat épített. Az e czéira szükséges körülbelül 5—6000 forintot az egyesület 500 db 10 frtos részletkötvénnyel szándékozik és reméli megszerezni. Az aláírások gyűjtését már legközelebb megkezdik. A pozsonyi Sprinz czég a legnagyobb készséggel vállalkozott az egyesület házat minden haszon nélkül fölépíteni. E gyűlésen a Pozsonyból eltávozott Lassel Gyula művezető helyett Michnyey Gyula tornatanító neveztetett ki az egyesület művezetőjévé.

«S. V.»

Egy új vívóklub megalakulásáról adhatunk hirt. Ez az új klub szeptember 30-án alakult meg a fővárosban „Arlow-Vívóklub“ czímmel. A klub helyisége Erzsébet-körut 1. szám alatt van. Alapítóit az a cél vezérli, hogy az erők egyesítésével az örvendetesen fellendülő

hazai vívó-sport fejlesztésében a fővárosi vívói élet élénkítése által hathatósan munkálkodhassanak közre. A klub alapítói sorában, a versenyekről és más vívói alkalmakról előnyösen ismert vívók neveit látjuk, aminők: barátosi *Porzsolt Gyula, Haberfeld Marczel, dr. Nagy Béla, Kimmach László, Gáspár Artur, Graner Miksa dr., Hollósy Jenő, Szluha Sándor, Vásárhelyi főhadnagy, Márkus Samu dr., Samaruga báró* és a kit első helyen kellett volna említeni: *Arlow* lovag vívómester, a klub művezetője és még számos ismert nevű vívó és több katonatiszt. A klub alakuló gyűlésén, *elnökké* egyhangulag *Gáspár* Arthurt választotta meg. A kitűzött vívói cél sikerének biztosítására a klub elhatározta, hogy a vívókat két csoportra osztja: *törzs-tagok* csak oly vívók lehetnek, kik már nyilvános alkalmakkor bizonyosságát adták vívói kvalitásuknak, vagy vívói képességeik egyébként ismeretese, *rendes tag* pedig minden vívó lehet. A törzs-tagok a rendes tagok számára biztosított gyakorló órákon kívül, a mesterrel és egymásközt rendszeres vívói gyakorlatokra kötelezettek, mint a hogy pl. a bécsujhelyi katonai vívótanár tanfolyam tisztjei meste-reikkel s egymásközt állandó, szigoru leczkézést és gyakorlást (Kurzus) folytatnak, a minek köszönhetik azt, hogy a leggyengébb vívójukat is szép formába hozzák be. Sportkörökben az új klub működéséhez a legszebb reményeket fűzik.

K. A. S.

Vívó-kör. A nagyszabeni áll. főgimnázium „Vörösmarty-köre“ elhatározta, hogy kebelében vívó szakosztályt alakít, ennek javára ünnepélyt rendez és a befolyó jövedelmen vívószerkeket szerez be. Ezzel a nagyszabeni önképzőkör ama csekély számú egyesületek közé lépett, melynek nemcsak a szellemi, hanem a testi önképzést is célozzák.

Tan. Lapja.

Vívók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascenus“

kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva **nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúzását, megóvja a keztyűt a kopástól.**

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

Bármely kardra könnyen ráerősíthető!

Legtöbb államban szabadalmazva!!

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantagyár részvénytársaság

BUDAPEST.

A vonatok **érkezése** Budapest k. p. udvarra.

Érvényes 1899 október hó 1-től

A vonatok **indulása** Budapest k. p. udvarról.

Érvényes 1899 október hó 1-től.

D é l e l ő t t				D é l u t á n				D é l e l ő t t				D é l u t á n							
vonat szám	óra	perc	vonat neve	honnan	vonat szám	óra	perc	vonat neve	honnan	vonat szám	óra	perc	vonat neve	hová	vonat szám	óra	perc	vonat neve	hová
101 ¹	12 10		k. e. v.	Lond.,Páris,Bécs	1027 ⁴	12 20		v. v.	Budafok	902 ¹	12 20		k. e. v.	Konstantinápoly	22	12 25		sz. v.	Bicske,N-Kanizs.
901 ²	12 30			Konstantinápoly	311	12 25		sz. v.	Hatvan	102 ²	12 40			Bécs,Páris,Lond.	310	12 35			Hatvan
645	5 00		t. sz. sz.	Arad	301	12 50		gy. v.	Berlin, Ruttka	32	6 20		v. v.	Nagy-Kanizsa	1302	1 45		gy. v.	Fehring, Graz
321	5 20		v. v.	Ruttka, Berlin	903	1 05			Konstantinápoly	604	6 50		gy. v.	Gyulafehérvár,	504	1 55			Kolozsvár, Arad
1707	5 45		sz. v.	M.-Sziget	1901	1 25			Gyékényes, Pécs					Nagy-Szeben	4	2 20			Bécs, Páris
607	6 10			Brassó, Arad	403	1 30			Lemberg, Kassa	10	6 50		sz. v.	Bécs,Graz, Nagy-	16	2 30		sz. v.	Bicske
47	6 15		t. sz. sz.	Bicske	3	1 45			Lond., Páris,Bécs					Kanizsa	404	2 35		gy. v.	Kassa,Lawoczne,
405	6 35		sz. v.	Lemberg Miskolc	503	1 50			Kolozsvár, Arad	402	7 10		gy. v.	Kassa, Munkács					Lemberg
7	6 40			Bécs, Sopron	1301	2 05			Graz, Fehring	1002	7 15			Zágráb, Fiume,	904	2 40			Konstantinápoly
907	7 05			Belgrád, Bród	21	4 50		sz. v.	Bicske, N.Kanizs.					Róma	312	2 45		sz. v.	Hatvan
507	7 10			Brassó, Kolozsv.	313	5 55			Hatvan	304	7 30			Ruttka, Berlin	510	2 55			Szolnok
309	7 30			Hatvan	505	6 20			Brassó,Kolozsvár	906	7 35		sz. v.	Belgrád, Bród	1004	3 00		gy. v.	Zágr.,Fiume,Esz.
1303	7 35			Graz, Fehring	27	6 50		v. v.	Győr	1508	7 50			Kassa, P.-Felka	1022	3 20		v. v.	Ad.-Szabol.,Paks
501	7 50		gy. v.	Bukarest, Brassó	5	7 15		gy. v.	Bécs, Graz	1008	8 00			Zágráb, Fiume,	302	3 45		gy. v.	Ruttka, Berlin
1021	7 55		v. v.	Paks,Adonyszab.	605	7 20		sz. v.	Brassó, Arad					Pécs	910	4 00		sz. v.	Szabadka
1505	8 15		sz. v.	Kassa, P.-Felka	905	7 35			Belgrád, Eszék	606	8 10			Arad, Brassó	12	4 30			Győr
1005	8 20			Fiume,Zágr.,Esz.	305	7 45			Berlin, Ruttka,	506	8 30			Kolozsvár,Brassó	308	5 20			Ruttka, Berlin
1003	8 40		gy. v.	Fiume					Szerencs	6	8 50		gy. v.	Bécs, Graz	508	5 45			Kolozsvár Brassó
319 ³	8 45		sz. v.	Hatvan	1007	8 00			Fiume,Zágr.,Pécs	408	8 50		sz. v.	Munkács,M.Szig.	318	6 25			Hatvan
509	9 15			Szolnok	1705	8 10			Stanislau,M.Szig	1708	9 15			Marmar.-Sziget,	1706	7 05			M.-Szig., Stanisl.
11	9 25			Győr, Székesfeh.					Róma, Fiume,					Stanislau	24	7 35			N.-Kanizsa,Triest
23	10 15			Triest, Fiume	1001	8 35		gy. v.	Zágráb	306	9 35			Ruttka, Berlin	1506	8 00			Kassa,Pop.-Felka
307	10 20			Ruttka, Fülel	407	8 40		sz. v.	Munkács,M.Szig.	1028 ³	10 30		v. v.	Budafok	1006	8 30			Zágráb, Fiume
909	10 30			Szabadka	1507	9 05			Kassa, P.-Felka					406	8 40			Ungvár Lemberg	
					9	9 20			Bécs,Graz,N.Kan.					48	9 05		t. sz. sz.	Bicske	
					303	9 25		gy. v.	Berlin, Ruttka					502	9 15		gy. v.	Kolozsv.Bukares	
					603	9 40			N.-Szeben, Gyulafehérvár					1904	9 30		sz. v.	Eszék, Bród	
					25	9 45		sz. v.	Triest, Fiume					1304	9 55			Fehring, Graz	
					401	10 00		gy. v.	Munkács, Kassa					608	10 00			Arad, Brassó	
														908	10 20			Belg.,Eszék,Bród	
														8	10 45		sz. v.	Bécs	
														322	11 00		v. v.	Ruttka, Miskolc	

¹ Közlekedik kedden és pénteken.
² szerdán és szombaton.
³ bezárólag okt. 31-ig.
⁴ csak a hajózás szünete alatt.

¹ Közlekedik kedden és pénteken.
² szerdán és szombaton.
³ csak a hajózás szünete alatt.

A vonatok **érkezése** Budapest ny. p. udvarra.

Érvényes 1899 október hó 1-től.

A vonatok **indulása** Budapest ny. p. udvarról.

Érvényes 1899 október hó 1-től.

D é l e l ő t t				D é l u t á n				D é l e l ő t t				D é l u t á n							
vonat szám	óra	perc	vonat neve	honnan	vonat szám	óra	perc	vonat neve	honnan	vonat szám	óra	perc	vonat neve	hová	vonat szám	óra	perc	vonat neve	hová
701 ¹	12 50		k. e. v.	Konstantinápoly	171	12 55		sz. v.	Palota-Ujpest	702 ¹	12 00		k. e. v.	Konstantinápoly	6104	12 05		sz. v.	Czepléd, Szolnok
705 ²	5 30		ost. e. v.	Konstantinápoly	703	1 25		gy. v.	Bukarest	102 ²	1 00			Bécs,Páris,Lond.	172	12 15			Palota-Ujpest
163	5 40		sz. v.	Palota-Ujpest	173	1 40		sz. v.	Palota-Ujpest	166	5 50		sz. v.	Palota-Ujpest	136	12 25			Nagy-Maros
151	6 20			Vác	103	1 50		gy. v.	Páris, Bécs	110 ³	6 10		ost. e. v.	Bécs, Ostende	4106	12 50			Dorog
165	6 30			Palota-Ujpest	175	3 00		sz. v.	Palota-Ujpest	4102	6 30		sz. v.	Esztergom	174	1 05			Palota-Ujpest
117	6 40			Bécs	135	4 00			Nagy-Maros	6102	6 40			Czepléd, Szolnok	104	1 45		gy. v.	Bécs, Páris
6101	6 50			Szolnok, Czepléd	6103	4 20			Szolnok, Czepléd	168	6 55			Palota-Ujpest	176	2 20		sz. v.	Palota-Ujpest
709	7 15			Verciorova	4103	4 40			Esztergom	6012	7 05		v. v.	Lajosmizse	704	2 30		gy. v.	Bukarest
4165	7 25		tv. sz. sz.	Dorog	177	5 40			Palota-Ujpest	1402	7 30		gy. v.	Zsolna, Berlin	144	2 35		sz. v.	Érsekujvár
217	7 35			Berlin, Zsolna	115	6 05			Bécs, Zsolna	106	8 00			Bécs	4104	2 40			Esztergom
167	7 45		sz. v.	Palota-Ujpest	179	6 50			Palota-Ujpest	708	8 15			TemesvárOrsova	720	2 45			Czepléd
6011	7 50		v. v.	Lajosmizse	711	7 00			Temesvár	712	8 30		sz. v.	Temesvár	6014	3 05		v. v.	Lajosmizse
127	8 20		sz. v.	Párkány-Nána	707	7 40		gy. v.	Orsova, Temesv.	170	9 15			Palota-Ujpest	716	4 25		sz. v.	Szeged, Szolnok
4101	8 35			Esztergom	181	8 25		sz. v.	Palota-Ujpest	116	9 25			Bécs, Zsolna	178	4 30			Palota-Ujpest
713	8 45			Szoln., Kecskem.	125	8 35			Nagy-Maros					138	4 40			Nagy-Maros	
1403	9 45		gy. v.	Berlin, Zsolna	6013	8 45		v. v.	Lajosmizse					180	6 00			Palota-Ujpest	
169	10 10		sz. v.	Palota-Ujpest	105	9 00		gy. v.	Bécs					1404	6 20		gy. v.	Zsolna, Berlin	
715	10 55			Szeged	1401	9 25			Berlin, Zsolna					140	6 30		sz. v.	Párkány-Nána	
143	11 05			Érsekujvár	4111	9 35		v. v.	Esztergom					710	7 00			Verciorova	
					109 ³	9 55		ost. e. v.	Ostende, Bécs					4112	7 10		v. v.	Esztergom	
					719	10 05		sz. v.	Szolnok, Czepléd					182	7 40		sz. v.	Palota-Ujpest	
					101 ⁴	11 50		k. e. v.	Lond.,Páris,Bécs					218	9 05		tv. sz. sz.	Zsolna, Berlin	
														118	9 35		sz. v.	Bécs	
														706 ⁴	10 15		ost. e. v.	Konstantinápoly	
														714	10 35		sz. v.	Szeged Temesvár	
														152	10 45			Vác	

¹ Érkezik minden csütörtökön.
² hétfőn.
³ szerdán.
⁴ szombaton.

¹ Közlekedik minden vasárnap.
² csütörtökön.
³ hétfőn.
⁴ szerdán.

A vonatok **érkezése** Buda-Császárfürdő kitérőbe.

A vonatok **indulása** Buda-Császárfürdő kitérőről.

4013	7 34		v. v.	Dorog	4003	4 46		sz. v.	Esztergom	4002	6 16		sz. v.	Esztergom	4006	12 30		sz. v.	Dorog
4001	9 02		sz. v.	Esztergom	4011	9 35		v. v.	Esztergom					4004	2 29			Esztergom	
														4012	7 05		v. v.	Esztergom	